ሓዳስ ኤርትራ

መበል 26 ዓመት ቁ.297 | ሰንበት13 ነሓሰ 2017 | ገጻት 8 ዋጋ 2.00 ናቕፋ

ገጽ 2
መጀመርታ ናይቲ ሪቐ ጥበብ ባሕሪ

ገጽ 3
"ተኸሊ ጌልዒ፡ ንዳለማዊ ዋዒ ከፍውስ…

ገጽ 4
ጊዳሺት ልቢ

ገጽ 6
"…ማስከረም ናብ እኽሊ"

ገጽ 7
ቀይሕ ባሕሪ Vs ደንደን

ዋዕላ 'ውዳቤታት ህግደፍ' ኣብ ኣመሪካ ተዛዚሙ

"ኪዳን ወለዶታት - ንልምዓታዊ ሽርክነት" ብዝብል መሪሕ ቴማ፡ ኣብ ከተማ ሲያትል ክቕየድ ዝቐነየ መበል 13 ዓመታዊ ዋዕላ ውዳቤታት ህግደፍ ኣብ ሕቡራት መንግስታት ኣመሪካ ተዛዚሙ።

ሓላፊ ፖለቲካዊ ጉዳያት ህግደፍ ኣቶ የማነ ገብረኣብ፡ ካብ ኣስመራ ናብ ዋዕለኛታት ኣብ ዘለኣኾ መልእኽቲ፡ የሃናኡ ገሊጹሎም።

ፈጻሚ ጉዳያት ኤምባሲ ኤርትራ ኣብ ሕቡራት መንግስታት ኣመሪካ ኣቶ ብርሃነ ገብረሂወት ድማ፡ ኣብ ህልው ኩነታት ሃገርን መድረኻዊ ተልእኾን ዘተኮረ ሰፊሕ መብርሂ ሂቡ።

ኣብ'ቲ ካብ 9 ክሳብ 11 ነሓሰ ዝተኻየደ ሰፊሕ ሱታፌ ዝተረጋገጸሉ ዋዕላ፡ ኣብ ዓመታዊ ጸብጻብ ድሕሪ ምዝታይ፡ ውዳቤታት ህግደፍ ብምሕያልን ንጥፈታተን ብምውህሃድን ሃገራዊ መደባት መኸተን ልምዓትን ንምድንፋዕ ኣብ ዝሕግዙ መደባት ተዘቲዮም፡ ወጥን ስራሕ ዝሓዘ ደምዳሚ መግለጺ ወጺኡ።

"ዋዕላ ሲያትል፡ ተልእኾ ኤርትራዊ ሃገራውነት ዘኩልዑ ሓይሊ ውዳቤታትና ዘረጋገጸ፡ ንወለዶታት ከም ሰንሰለታዊ ቀለቤት ዘተኣሳሰረ" ዝበለ እቲ ደምዳሚ መግለጺ፡ ሃገራዊ ድሕነት፡ ክብሪ ልኡላውነት ሃገርን ቀጠባዊ ሕወየትን - ልዕሊ ዝኾነ ስለ ዝኸውን፡ ውዳቤታት ህግደፍ ከም ናይ ቀዳምነታቶም ቀዳምነት ሰሪዖም፡ ብዋዕ ክሕብሕብዎን ብንቕሓት ክከላኸሉን ኣዘኻኺሩ።

ኣብ ብሃገራዊ ባይቶ ኤርትራውያን- ኣመሪካውያን ዝተወደበ ዓመታዊ ዋዕላ፡ ወከልቲ ዝተፈላለያ ውዳቤታት ህግደፍ ኣብ ሕቡራት መንግስታት ኣመሪካን ካብ ካልኦት ሃገራት ዝመጹ ዕዱማትን ተሳቲፎምሉ።

ኣፍዓበት - መደብ "ዓርዩም" ጽቡቕ ውጽኢት ኣመዝጊቡ

ኣብ ንኡስ ዞባ ኣፍዓበት፡ ብ"ዓርዩም" ዝፍለጥ ኣብ ግቡእ ዕድመኦም ትምህርቲ ዘይጀመሩ ቈልዑ ዝወሃብ ናይ ትምህርቲ መደብ፡ ጽቡቕ ውጽኢት ከም ዘመዝገበ፡ ብ9 ነሓሰ ኣብ ከተማ ኣፍዓበት ኣብ ዝተኻየደ ኣኼባ ተገሊጹ።

ኣብ'ቲ ሓለፍቲ ትምህርትን ኣመሓደርትን ንኡሳን ዞባታት ኣፍዓበት፡ ናቕፋ፡ ቅሮራ፡ ኣዶብሓ፡ ሸዕብን ጊንዳዕን ዝተሳተፍዎ ኣኼባ፡ እቲ ኣብ 2005 ዝተኣታተወ መደብ፡ ነቶም ብዝተፈላለየ ምኽንያት ዕድል ትምህርቲ ዘይረኸቡ ካብ 9 ክሳብ 14 ዓመት ዝዕድመኦም ቈልዑ፡ ኣብ ፍሉይ መምሃሪ ነቑጣታት ብምምሃር፡ ናብ ስሩዕ ትምህርቲ ንምስጋርም ዝጸለመ ምኽኑን ኣተባባዒ ፍረ ከምእተረኸበን ተሓቢሩ።

ኣብ ዞባ ሰሜናዊ ቀይሕ ባሕሪ፡ ሓላፊ መደብ ትምህርቲ ንዓበይቲ ኣቶ መሓመድ ዑስማን፡ ኣብ'ቲ ዞባ 35 ነቑጣታት መደብ "ዓርዩም" ከም ዘለዋ፡ 16 ካብዚኣተን ድማ ኣብ ንኡስ ዞባ ኣፍዓበት ከም ዝርከባ ብምጥቃስ፡ ተሳታፍቲ ደቂ-ኣንስትዮ 50 ሚእታዊት ምኻኑ ሓቢሩ።

ኣብ ዝሓለፈ 10 ዓመታት ካብ ዝተመዝገቡ ልዕሊ 17 ሽሕ ቈልዑ፡ እቶም ልዕሊ 12 ሽሕ ትምህርቶም ከም ዝዛዘሙ፡ ብዙሓት ካብዚኦም ናብ ላዕለዋይ ትምህርቲ ከም እተሰጋገሩ ኣረዲኡ። 8 ነቑጣታት ናብ ስሩዕ ኣብያተ-ትምህርቲ ከም እተሰጋገራ እውን ገሊጹ።

ሓላፊ ጨንፈር ትምህርቲ ዞባ ሰሜናዊ ቀይሕ ባሕሪ ኣቶ ረሽድ መሓመድ-ዑስማን፡ እቲ መደብ ሳላ ጻዕሪ መማህራን፡ ተሳታፍቲ ህዝቢ፡ ምምሕዳርን ካልኦት ኣካላትን ከም እተዓወተን ብዝለዓለ ክድንፋዕሉን ኣዘኻኺሩ።

ብተወሳኺ ወገን፡ ኣብ'ቲ ዞባ ብሓፈሻ ኣብ ንኡስ ዞባ ኣፍዓበት ድማ ብፍላይ፡ መደብ ምሽታዊ ትምህርቲን ምጥፋእ መሃይምነትን ጽቡቕ ከምዘሰጎመ ተሓቢሩ።

ጨ/ሚ/ትምህርቲ ዞባ ማእከል ንጥፈታቱ ገምጊሙ

ጨንፈር ሚኒስትሪ ትምህርቲ ዞባ ማእከል፡ ብልምዓታቱ ብምድንፋዕ ድኸምቱ ንምውጋድ ከምዝጽዕር፡ ብ11 ነሓሰ ኣብ ዘካየዶ ኣኼባ ገምጋም ገለጸ።

ኣብቲ ሚኒስተር ትምህርቲ ኣቶ ሰመረ ርእሶም ዝተረኸቡሉ ኣኼባ፡ ሓላፊ'ቲ ጨንፈር መምህር በየነ ሃብተጋብር፡ ኣብ ኣካዳሚያዊ ዓመት 2016/2017 መጠን ምሕላፍ ብሓፈሻ 88.7 ሚእታዊት ከምዝበጽሐ ብምጥቃስ፡ እቲ ኣብ 2ይ ደረጃ ዝርአ መጠን ኣብ ዝመጽእ ዓመት-ትምህርቲ ጠንቂ ተለልዩ ንምፍዋሱ ክስራሕ ኣተሓሳሰበ።

ኣብ ዝቐረበ ጸብጻብ፡ ኣብ ናይ ሎሚ ዓመት ናይ ካልኣይ ደረጃ መዛዘሚ ፈተና፡ 75 ተመሃሮ ናይቲ ዞባ ምሉእ ነጥቢ - ማለት 4 ከምጸኡ እንከለው፡ ካብ ሓፈሻዊ ዝተፈተኑ 5211፡ እቶም 3182 ከም ዝሓለፉ፡ እዚ ድማ ወጽኢት ናይ'ቲ ኣብያተ-ትምህርቲ ብዓይነት ንምምዕባል ዝኻየድ ዘሎ ጻዕሪ ምኻኑ ተገሊጹ።

ብዘይካ'ዚ፡ ንንጥፈታት ስፖርት፡ ባህልን ጥዕናን፡ ከምኡ'ውን ወፍሪ ተመሃሮ ንልምዓትን ካልኦት ኣካላትን ዝምልከት ጸብጻባት ቀሪቡን ብደቂቕ ተገምጊሙን።

ተሳተፍቲ ኣብ መወዳእታ፡ ንዝበረኸ ውጽኢት፡ ርክብ ተመሃሮ፡ መማህራንን ወለድን ዝያዳ ክሕይል፡ ክብሪ ምምህርና ኣብ መንእሰያት ንምስራጽ ክጻዓር ዝብሉን ካልኦትን ርእይቶታት ኣቕሪቦም።

ገጻት ሂወት

ሱራፌል ተስፋብሩኽ

ጆርናል

ሲነማ ኣዝመራ
01 ነሓሰ 2017

መጀመርታ ናይቲ ሪቕ ጥበብ ባሕሪ

4:30 ድ.ቐ.

ኣብ ዓለም ሓደ ወሰን ኩነት ምንባት ሕልና ተውህቦኻ ምልላይ እዩ። ድምጺ ዘይብሉ ኩናት ውሽጢ። ተውህቦኻ ከየለለኻ ምህውታትውን ኑብሱ ዝሽኣለ ካልእ ኩነት ህላወ እዩ። እሞ ተውህቦይ እንታይ እዩ?

ጥበብ 'ዛ ዓለሙ መንእሰይ ዘሎዎ ጾር ርዝን ዝበለ እዩ። ዓውደ ጥበብ ብፍላይ'ኳ ዓውዲ ስነጽሑፍ ኣብ ሕብረተሰብ ዘልሕኾ ጽልዋ ዘየማትእ ስለ ዝኾነ።

ንለውጢ፡ ዕብየት፡ ብልጽግና፡ ኮታስ ንሰናይ መንገዲ ኣሚትካ ተበርኪቱ ዕዮ ተዘካሪ ይገብረካ። ስምካውን ኣብ በረኽ ይሰፍር። ብኣንጻሩ ንእሩም መማእዚ ዝተውሃብኮዮ ተውህቦ፡ ዋላ ብድርዒ ምህሮ ዝለቀብካሉ፡ ብዘምበዕ ርድኢት ንምንቃት ወይውን ንእከይ ዕላማ እንተ ተዓጢቕካሉ ስምካ ምስ ሳጥናኤል'ዩ ዝስመ። ወርትግውን ብሕብረተሰብካ ተዘካሪ ካብ ምኳን ትበኩር። እንተ ተዘከርካውን ከም ኢ.ድካ።

ዕዮ ስነጥበብ ባሕሪ ክብዝል ወትሩ'የ ዝሰምዕ። ዕምቈቱ እዚ'ዩ ዘይብዝል ዓሚቕ ባሕሪ። ነዚ ዝፈልጠ ግን ኣቡቲ ባሕሪ ጥሒሉ ዒቕ ዝበለ ጥራይ'ዩ ዝስወጦ። ዓውደባሕሪ ስነጥበብ በብሽኩርናዓቱ፡ ጸሓፊ፡ ሰኣሊ፡ ቀራጺ፡ ቀባኢ፡ ... ወዘተ.።

ልዕሊ ፍርቂ ማእታዊት ካብቶም ተውህቦኦም ዘለዩ ምኳነይ'የ ብቐጻሊ ዝዛረብ ነይረ። ውሽጠይ፡ ወኖይ፡ ዝጉጸጉጹ ተምሳጥ ስነጽሑፍ፤ ከም ዝመስለኒ ብፍላይ እኳ ኣብ ግጥምን ምድላው ናይ ፊልም ድርሰታትን። ብርግጽ ምሳይ ዝዓበየ ልማድ ውሽጠይ እየ ዝበሎ። ጠንቀምቀም ኢለ ኣብ ዓውዲ ስነጽሑፍ ወስ ምባል ልማደይ እዩ። ብፍላይ ኣብ ጸዕዳ ወረቐት ብድፍኢት ውሽጢኻ ተደሪኽካ ምሕንጣጥ። ይዝከረኒ ተመሃራይ መባእታ ከለኹ እዚ'ዩ ዘይብሎ ሓይሊ ውሽጠይ ዘፍለቐ፡ "ተበገስ ተበገስ ጸሓፍ ጸሓፍ፡ ድምጺ ውሽጢኻ ስማዕ" ዝብል ዘጋውሕ መቓልሕ ... መሳሲ ኣነ። ውሽጠይ ዝኣዘዞ ዓጉቲ ስለ ዘይረኸብ፡ ካብ ደጋዊ ትርኢተይ ጠሞጉቲ ተርባጽ ውሽጠይ ዝተሰወጠን መምህር ፍረወይኒ፡ ኣብ መፅጸዊ

ትምህርቲ ኣብ ድራማ ክዋሳእ ዕድመ ዘቕረባለይ። እታ ንጣር ቀኻልዒ ጥበብ ባልባል ኢላ ስነጥበብ ብኢ.ደ ዋኒኑ ኣብ ዝጥን ኣእምሮይ ተሓዚሉ። ምስ ገቢታ ርዝኑቱን ደረት ኣልቦ ዕምቈቱን።

ብኣጸብዕ ኢ.ደይ ዝፈለመ ክኣትዎ ዝጀመርኩ ዓውደ ባሕሪ ዘገም እናበልኩ ክጥሕሎ ኣንቂደ። ምስ ሓያል ታኼላታቱን ኑናሻዕ ብሓይሉ ዝግጽቦካ ማዕበላቱን እንክትስገም መመለሲ ዝዓምቖ፡ ብልሒ.ን ጥበበን እናኣቕመሰ ዝንውንው ባሕሪ፤ ባሕሪ ስነጥበብ። ብዕጻውድ ወልፈ ኣሻበይ እየ ውሉፍ ኰይነ ኣይርደኣንን እዩ። ውሉፍ ሕማም ኑብሰይ ኰይኑ ከም ጽላሎት ኣሰረይ ክዓዝዝ ወሀብ ወሲደዮ። ንስለኡን ብስለኡን ንተፈጥሮ፡ ንኢ.ጋጣሚ፡ ናብራን ህይወት ብዓባያን ብኻልእ ኩርናዓት ክጥምቶ ቀሲበኒ። ደረት ኣልቦ መለኮታዊ ሓይሉ እምብረ-መጠን ከቢድ፡ ወርትግ ኣብ ቅልስ ኣእምሮ ኰይኑ ምንባረይ።

ብዘገም ዝፈለመ ጉዕዞ ዕዮ'ይ ስመይ ውልዕ ጥፍእ እናበለ ንሰዓብቲ ከቃልዕ ባይታኡ ኣይኰነንን። ኣሻበይ ጾር ዕዮኡ ኣብ ዝጥኑይ ተሓዚሉ ከሎ ተጻይ ተውህቦይ ምኳኑ ዘየስተውዓልኩሉ ቀጣፊ ባህሪ ኣብ ማእገር ኑብሰይ ክሕዘል ብኢ.ደ ዋኒነይ ፈቒደሉ። ግና... እወ ግና እታ ዘይተሰገም ኣንኰት እንቃዓ ከም ዘፍረኸ ካዕቦ ክዛረብ ጀሚረ። ክንዲ ፍረ ኣድሪ ሒ.ዝካስ ብዛዕባ ንፍቒ ከም ምዕሳል እዩ። ኣንኰት ሕሱም ኣብ ደኅል ዘይብሉ ጸሊም በረድ ሽታሕታሕ ኩብለኒ ንዛ ኑብሰይ ኣሕለፈ ሂቢያ። ግዜ መሕለም ግን ኣብ ሕልሚ ከንሳፍፍ ኢ.ይገደፈንን።

ምስቲ ናይ ሞያ ዓርኪ ርእሰይ ኮኾብ ተኸስተ ሻሂ እናሰተና፡ ካብ የናስ (ወዲ ዓፋድኽ) ኣጉዳሲ ዝብሃል ምህሮ ንኣብ ዓውዲ ፊልም ዝተጥፉ ከም ዝወሃብ ኣብ መሸረብ ኣእዛንና ዝበጽሐ። ኣንኰትና ሒ.ዝና ድማ ምህሮ ፊ.ሊ.ምናዮ። ኣእመሮና ሒ.ዙዎ ዝቐረበን ኣብኡ ዝጸንሓና ግን ዘይምግላጽ ይሓይሽ። ብዋጋዱሳትን ምሁራትን ደቂ ሃገር ሓመድ ፍቕሪ ሃገሮም ዝሰረጸም ኤርትራውያን፡ ኣቡቲ ዓውዲ ዝሕለፉዎ ውረድ ደይብን ምስ ገቢታ ጸጋማቱን ክሳብ ልበይ ዝሞልቐ እየ ሰንቢደ። እናሰማዕኩዎ ምእማኑ ስኢ.ነ። ነዚ ሕንጥጥ ሕንጥጥ ኣቢልካ እትሰርሖ ፊልምስ ክሳዕ ክንድ'ዚ ምባል እዩ 'ኣቡዳዊ ቀኻንጣሮ ፍልጠተይ' ኣቢ.ሉኒ። እቲ ኣነ ቀሊል ዝበሎ ዓውዲ፡ መምህራንና ብሓባር "ገና ተመሃሮ ኢ.ና ዘለና" ክብሉ ምስ ሰማዕኩዎም ንዛ ብድዕቲ መልሓሰይ ነኺሰ ከድምያ እየ ተጋዲለ። ናይቲ ዓውዲ ምሩቓት ክለሰም "ተመኩሮ ኢ.ና ንለዋወጥ ዘለና፧" እንክብሉ ብሕፍረት መኸወሊ ጸላም እየ ስኢ.ነ። መዓልቲ ንመዓልቲ እናወሰደ ባኮ ኣእምሮይ ብንጥብጣብ ፍልጠቶም ቦኹሪ ማይ ፍልጠቶምን ጥብ...ጥብ ኢሉ ዘሪቑ ክኣቱዎ ጀመረ።

"ስርሑ ... ስርሑ ተጋገዩ። ምስ ተጋገኹም ትእረሙ። ወትሩ ብዛዕባ ምሕላል ንግዜን ኩነትን ከም መመኽንይታ ኣይትጠቐምሉ። ጽባሕ ኣብ ዓውዲ ፊልም እንታይ ሰሪሕኩም እምበር እንታይ ምስክር ወረቐት ኣለኩም ዝብል ሓታቲ የለን" ቃል መምህር ኣምባሳጀር እዩ። ብምኡዝን ነቕናቕን ድምጺ ንውሽጢና ዝኳሕኰሓ ገና ኣቡቲ ከም ጀማሪ እዩ ነጺሩለይ። ናይቲ 'ክንድ'ዚ ዓመት እየ ሰሪሐሉ' ኢለ ዝምክሓሉ ዓውዲ ግን ... ምስ ቀኻንጣሮ ዘቕሰሙኒ ፍልጠት ንብሩ ንኺይተርፍ ተመሪቐ። ምስቲ ኣብ ውሽጠይ ከም ዘይፈልጥ ዝፈለጠ ውሽጠይ። ለካስ ኩሉ ዝሕንብበሲ ዝኽእሎ ጥራይ ኣይኰነን። ጨርባሕባሕ ኢሉ ጽሩይ ባሕሪ ዝዘርግሐውን ኣሎ። ፈሊጠ ...፤ ጉዕዞይ ሕጂ እየ ኣወል ኢለ ዝፍልም ዘለኹ። ምስቲ ሕጹብ ኣእምሮይ መጀመርታ ናይቲ ሪቕ ባሕሪ።

ድሕሪ'ዚ ናይ ኣስታት ሓደ ወርሒ ጽዑቕ ትምህርቲ ብመጠኑ ዓቕመይ ክዕዘምዘም ኣኽኢሉኒ'ዩ። ብፍላይ'ኳ ከምቲ ልዕል ኢለ ዝጠቐስኩዎ ከም ዘይፈልጥ ፈሊጠ። ንኽፈልጥ ኣእምሮይ ከርሒዎ ኣፍሊጡኒ። ከም ሽቡብ እዚ ኢጋጣሚ ንዓይን ኑቶም ምሳይ ዝነበሩን መንእሰያት ተመሃሮ፡ ከምኡ'ውን ኑቶም ስሑው ዝበለ ቀጽሮም ካብ ደምበ ንእሰነት ዝሰናበቱ ዝነበሩ ኣቡቲ ዓውዲ ዝርከቡ ኢያታተይን ብርግጽ ዓይኒ ከም እነንቀሕ እዩ ገይሩና። ርዝነት ዓውደ-ፊልም ዘሎዎ ብደሆታትን ዕምቈቱን ብቐንዱ'ውን ግፍሑ ደረት ኣልቦ ምኳኑን ግርም ጌርና ኣለሊ.ናዮ። ጉዕዞ ናብቲ ሪቕ ባሕሪ፡ ጉዕዞ ናብቲ እጹብ-ድንቂ ፍረ ብህድኣት ዝምጡ ዓውደ ስነጥበብ። ብፍላይ'ኳ ዓውደ ስነጽሑፍን ዕዮ ፊልምን። ብሉጽ ዕዮ ከበርክት።

ሳሚኤል ኪዳን (ወዲ ዕቋር)

ሕድሮ ናይታ ተካል ለይቲ

22 ጥሪ
2015

ዳየሪ

ሲነማ ኣዝመራ ክሳብ ቦንዳ

ኣብዘ ዝሓለፈት ወርሒ እዩ ነይሩ። ብቦህላዊ ጉዳያት ተወዲቡ ዝካየድ ዝነበረ ኣብ ኣተኣሳልያ፡ ኣሰራርሓን ኣተሃናንጻ ዛንታን ምውህሃድ ስእሊን ብሓፈሻ፡ ኣብ ዕዮታት ፊልም ዘተኰረ ስልጠና ተኸታቲልና። ድሕሪ እቲ ብኸልሰ ሓሳብ ኣድካሚ ዝኾነ ናይ ንግሆን ምሸትን ትምህርቲ፡ ኑቲ ኣብ ኩቢሒታት ኣእምሮ ተማሃራይ ዝሰፈረ ፍልጠት ክሳብ ክንደይ ውጽኢታዊ ምንባሩ ብተግባር ንምርግጋጽ ሕጽር ዝበላ ፊልምታት ክሰዓሉ ኣብ ኣርባዕተ ጉጅለታት ተኸፋፊልና ነበርና። ሓንቲ ካብተን ኣርባዕተ ጉጅለ ጉጅለ ለውጢ እያ ነይራ። ኩሉ ኣባል እታ ጉጅለ ድሕሪ ክንደይ ናይ ድርሰታትን ናይ ሓሳባት ቅልስን ኣብ ሓንቲ "እሾኽ ንሓጺረአ" እትብል ድርሰት ናይ ሃርሞኒ ረዓሙ። ንስራሕ ድልዋት ኢና ክንብል ጀመርና። ብፍላይ ብፍላይ ድማ ፔተር ድሉው እዩ ነይሩ። ንኹሉ ኣባል ሰፍ ዘይብል ተስፋን ኩሉ ነገር ቀሊል ምኳኑን ሓብሮም። እታ ሒ.ዝናያ ዝነበርና ድርሰት ኣብ ጸልማት እያ እትሰኣል ነይራ። ካሜራ ሒ.ዙ ክሰእለና ዝተዳለወ ሰብ ምስ ፔተር እዩ ተረዳዲኡ ወዲኡ ዘሎ። ኣቐዲምና ኣብቲ ቦታ ብምኻድ ኣድላዪ ልምምድ ጌርና ነበርና። ተረፉና ዘሎ ናይ መውዳእታ ስእሊ ምውሳድ እዩ።

ንናይ መውዳእታ ስእሊ ንምውሳድ ቈጸራና ሲነማ ኣዝመራ እዩ ነይሩ። በብጠኹርናዕና ተሸባሺብ ኰይኑ ኣብ ሰዓትና ተረኺብና። ስም ይመርሕ ጥዋፍ የብርህ ከም ዝብሃል፡ ብኩተማሃርናዮ መሰረት ጉጅለ ለውጢ ካብ ጉጅለታት ባሕሪ፡ ፍኖትን ትንሳኤን ዝበለጸ ስራሕ ሒ.ዝና ክንቀርብ ናይ ነፍሲ ወከፍ ኣባል ጉጅለ ለውጢ ትምኒትን ባህጊን እዩ ነይሩ። ኣብይ'ሞ ትምኒትን ባህጊን ኣብታ ጉጅለ ነንበይኖም ኣንፈ ሒ.ዞም ነበሩ።

ልክዕ ሰዓት 8:00 ድ.ቐ. ካብ ሲነማ ኣዝመራ ተበገስና። ኣውቶቡስ ቁጽሪ 13 ተሳፊርና መውዳእታ ፈርማታ ወረድና። ዛሕሊ ኣስናኑ ኣቐልቂሉ ንኣካላትና ክወርዶ ጀመረ። ወዲ ኣሕፈሮም ብጸቕጢ ናተይን ብርሃንን ክኸይድ ስለ ዝተገደደ ኑተን ክልተ ኣዋልድ ናይታ ጉጅለ ማለት ሰሚራን ኣድያምን ሒ.ዙ ብታክሲ እዩ ናብ ቦታ ስእሊ ዝኸደ። እቲ መደብ ካሜራ ማን ናይ መርዓ ክስእል መደብ ስለ ዝነበሮ ንመርዓውቲ ኣብ ዕስለ ስኢሉ እዩ ክመጻና። ዝግበር ነገር ኣይነበረን ኰይኑ እዩ። ኩሉ ሰብ ንዘረባ ፔተር ኣሚኑ ስለ ዝተበገሰ ዝቃወም ኣይነበረን። ኣቡቲ ዘይተዛዘመ ህንጻ መሕደር እንስሳታት በጺሕና መጋርያ ኣጉድና ኣብ ናይ ጋዕዳ ጥበብ ዓለም ክንኣቱ ግዜ ኣወሰደልናን። ሳላ ወዲ ኣሕፈሮም ቡቲ ዘይምኖ ላዛ ዕላሉን ዋዛታቱን ኑቲ ጠሳዕ ለይቲ ተተሓሓዝናዮ። ፈወሲ ቊሪ ተባሂሉ ዝተገዝአ መስተ ንዛ ኩላ ኣዳም ጉጅለ ለውጢ ፍሉይ ሙድ እዩ ፈጢሩላ ኣምስዩ። ተኸዲንናዮ ዝነበርና ክዳውንቲ ንሃዊሕ ዓመታት ኣብ ምግባና ዝሰርሐት መጋቢት ትኪ ትኪ ሽቲቱ ነበረ። ወዲ ኣሕፈሮም ብመርዓ ኣቢሉ እዩ ናባና መጺኡ ተኸዲኑዎ ዝነበረ ባድላ እናረአየ፡

"እንታይ ይብሃል፡ እዚ እንደዩ ግዲ ክድረስን ክሰኣልን ዝግባእ፡ ሓጻቢት መኪና ዘይብልና ጽባሕ እንታይ እዩ ዝግበር? ሰባት ትኪ ጨኒኻና ክብሉና እዮም፧" ኩላ ሰብ ብውሽጣ ተካል ለይቲ ኢላ እናተራገመት ትዋሕ ትብል ነይራ። ካሜራ ማን ወይከ ክመጽእ። መርዓውቲ ዕስለ ወዲኦም ናብ መደቀሲ ክፍሎም ኣትዮም ከም ዘለው ቡቲ ሰዓት እቲ ምስክር እዩ ነይሩ። ካሜራ ማንውን ኣብ ዓራቱ ከም ዝኣተወ ነፍሲ-ወከፍ ሰብ ኣቡቲ ጸልማት ህሞት ኣብ ግምት ከየእተዎ ኣይተረፈን። ንሱ ማሚቕ እንብዓል ንሕና ብቝሪ ተገረፍና። ኩልና ኢ.ና ነዕልል፡ ገለ ፈውሲ ጭንቀት ገለ ፈውሲ ጽምዋ፡ ገለ ፈውሲ ድቃስ ገለ ፈውሲ ክውንነት። ኣብ ከምዚ ህይወት እንከለና እዩ በረኸት ናብ ሞባይለይ ብምድውል ኣብ ከባቢ ስፔስ ክትራን ከም ዘጋጠሞ ዝሞገረኒ። ኣኑ፡ ብርሃኑ፡ ኣሮንን ኀይቶኦምን ብበሽግለታ ኑቲ ነዊሕ ጽርግያ ቀኾሽት ብጉያ ተታሓሓዝናዮ። እዚ ሰዓት 3:00 ናይ ለይቲ እዩ። ተኸቲረ ዝበለና በረኸት ግን እናሰሓቐ እዩ ተቐቢሉና። ብዓንደ ርእሱ ተካልን ዝተረገመትን ለይቲ ስለ ዝኾነት፡ ምስታ ጽልልቲ ለይቲ ኰይና ኣሃውን ምስ ጽላሊ ንበረኸት ተቐበልኩዎ።

እቲ ወህደት ወህደት እታ ሕድሮ ተካል ለይቲ ኣይኰነን እንታይ ደኣ ወህደት ጽባሕን ወህደት ናይ ትምህርቲን እዩ ነይሩ። እዛ ሓንቲ ለይቲ ኣብ ነፍሲ-ወከፍ ኣባል ጉጅለ ሓደ ለውጢ ፍሉይ ዝኾነ ዝኸሪ እዩ ዘሎዋ። ብፍላይ እታ ፔተር ተሓንጊጡዋ ዝነበረ ቦርሳ ኩሉ እትሕዝ ተንቀሳቓሲት ሱፐር ማርኬት እያ ነይራ። ኣብዛ ህሞት እዚኣ ንኹሉ ሰብ ዝጸረሉ እንተሎ ስነጥበብ ነዊሕ መንገድን እምብረመጠን ዝኾነ ዓቕሊን ዋጋን ከም ዝሓትት እዩ ነይሩ።

ለይቲ ጽርግፍ ኣቢልናዮ። ገለ ኣብታ ፔተር ዝተማላኣ መንጸፍ ግምብው ኢሎም ተሃን ድቃሶም ዘውጹኡ ኣለው። ፔተር ጥራይ እዩ ምሉእ ምድላዋት ንብረትን ኣብ ጽቡቕ ሙድን ዝነበረ። ኀይቶኦም ድማ ድቃስ ኣብዩዎ ኣቡቲ እዋን እቲ ኣካላዊ ምንቅስቓስ ክገብር ተዓዚቡኩ። እዚ ፈውሲ ናይታ ተካል ለይቲ ምኳኑ ኣይዘንጋዕኩን። ዋግዋጎ ኰይኑ ገጽና ሕብሩ ቀይሩ ናብ ዘይብሰለ ሽሮ መሰለ። ንቕሎ ናብ መበገሲ ቦታና ኰኑ ስእሊ የለን፡ ዝተታሕዘ ስራሕ የለን። ካብ እንዳ ቦንዲ ብእግርና ለፋዕ እናበልና ክሳብ ቲራቨሎ።

ተካል ለይቲ ሓዲርና ተካል ረፍዲ ተቐቢ.ሉና። ልክዕ ሰዓት 8:30 ቅ.ቐ. ሲነማ ኣዝመራ ኣተና። ከምቲ ዝበልክዎ ፔተር ኣዝዩ ንጡፍ፡ ቅልጡፍ፡ ዘይጋኖሽ ሰብ ብምኳኑ ሲነማ ኣዝመራ ምስ ኣተና ኣመት ከቢድና ክገብር ኑቲ ብጥሜት ከጣቕዕ ዝጀመረ ጨጎራና ምስ ብርሃኑ፡ ኣድያም፡ ሰሚራ፡ ኣሮን ፔተርን ብምኳን ፋታ ድግድግ ኣቢ.ልናሉ። ብዛይ ዝኾነ ፍረ ተካል ለይቲ ሓዲርና ናብ ክፍሊ ምስቶም ዝሰርሑ ተጸንበርና። ንምሸታ ናብቲ ቦታ ብምኻድ ማዕረ ሰብና ዝኾኑት ፊልም ስኢ.ልና ኣብ መዓልቲና ከምቶን ካልኦት ጉጅሊታት ኣቕሪብና።

ኮኾብ ተኸስተ - ሜካ 74

ብዘይካ ሰኑይ መዓልታዊ እትሕተም ጋዜጣ

ዋና ኣሰናዳኢ
ኣስፍሃ ተኽለማርያም
ቊ.ስ 116266/201820(2220)

ም/ ዋና ኣሰናዳኢ
ብንያም ፍስሃጽዮን
ቊ.ስ 201820(2217)
ፋክስ፡ 127749 - ቊ.ሳ.ጰ. 247

ምዝርጋሕ ጋዜጣ
ቊ.ስ. 200454-07121322

ምልክታ
ቊ.ስ. 125013 - ቊ.ሳ.ጰ. 1284

ለይ-ኣውት
ኤደን ሃብተኣብ
ሊድያ ስልጣን
በይሉል ገ/ሚካኤል
ምስጋና ተዓገስ
ኣስቴር ካሕሳይ
ሰማያዊት ሓይለኣብ

ጋሻ ሰንበት

“ተኽሊ ጉልዒ፣ ንዓለማዊ ዋዒ ክፍውስ ተስፋ ይግበረሉ፣”

- ኤርትራውያን መንእሰያት

ኣብ መዛዘሚ ናይዚ ዓመተ ትምህርቲ፡ ኮለጃትና ኣዝዮም ብዙሓት ዘደንቑ መጽናዕትታትን ሰንዓታትን ርእየን እየን። ተመሃሮ በቡቲ ዝወድእዎ ዓውዲ ንመንፈስ ዘዕግብ፡ ንተስፋ ዘጠዋዕ ንስራሕ ዘበግስ፡ ኮታ ጥዑም ሕልሚ ዘሕልም ዘደንቕ ስራሕ ኣፍርዮም ክትርኢ እንክለኻ ዘየኹርዕ ኣይኮነን። ንሎሚ እምበኣር ምስ መሃንድሳት ስነ-ቀመምን ፍርያቶምን ዘላሊ ትሕዝቶ ቀሪብናልኩም ኣለና ሰናይ ንባብ።

ካብ ተኽሊ ጉልዒ ናፍታን ገረቺሊናን ዘረኸቡ ተመሃሮ ምህንድስና ስነ-ቀምመ

• ምስ ኣባላት ናይዛ ጉጅለኹ ከተላልዩና፣

- ኣባላታ ናይዛ ጉጅለ ዳርጋ ሙዑዛሕትና መጀመርታ ናይ ዲፕሎም ፕሮግራም ዝተኸታተልና፡ ድሒሩ ብዝተዋህበና ዕድል ግና ናይ ዲግሪ ፕሮግራም ተኸታቲልና ትምህርትና ብዓወት ክንዛዝም ዝኸኣልና ሰባት ኢና። ዝያዳ ንምንጻሩ ኣስማትና ኤፍሬም ሃይሉ፡ ቴድሮስ መሓሪ፡ ሰላም ክፍለየሱስ፡ ዊንታ ኪዳኑ፡ ሽዊታ ፍትዊ ከምኡ’ውን ኣሮን ክፍለ ኢና እንበሃል። እዛ ጉጅለ ብሰለስተ ኣዋልድን ሰለስተ ኣወዳትን ዝቖመት እያ።

• እሞ እታ ማዕርነት እትብል ቃልሲ ኣብኹም ዝያዳ ማዕረጋ ማለት’ዩ...፡ በሉ ናብ ጉዳይና ክንምለስ ዕላማ ናይዛ ስራሕኩም እንታይ እዩ፧

- ዕላማ ናይዛ ዓመት ምሉእ ዘደኸምናላ ስራሕ፡ ካብ ጉልዒ ዝበሃል ዓይነት ገረብ ናፍታ ምውጻእ እዩ ነይሩ። ከም ተወሳኺ’ውን ካብቲ ዝተጻረየ ናፍታ ዝተርፍ ዝንሓፍ ጥኡታ ‘ገረቸሊና’ ዝበሃል ቅብኣት ናይ ገጽ ምስራሕ እዩ። ኂ ኂ ስራሕና ድማ ተወሳኺ ምስዛ ስራሕና ተመሳሳሊ መስርሕ ዝሓትት፡ መጽናዕቲ’ውን ኣካይድና ነይርና። ካብ ዝተፈላለዩ ዓበይቲ ትካላት ዝንሓፍ ጥቕሙ ዝወድአ ዘይቲ (ኣብ ዝተፈላለዩ ሆቴላት ከም መቕለዊ ድንሽን ካልእን ማለትና ኢና) ናብ ናፍታ ከመይ ገይርካ ከም ዝቕየር ኣጽኒዕና። ከምቲ ዝሓሰብናዮ ድማ ዕዉት ስራሕ ኣሰላሲልና።

• ስለምንታይ ኢኹም ካብ ኩሉ ዓይነት ኣግራብ ንጉልዒ መሪጽኩም፧

- ብመሰረት’ቲ ዘካየድናዮ መጽናዕቲ ኣዝዩ ብዙሕ ምኽንያታት ኢና ረኺብና። ብብመንጽርዎም ክፋፊልና እንተ ረኣናዮም ዝበለጸ እዩ። ቀዳማይ ነገር እቲ ዘለዎ ናይ ዘይቲ ትሕዝቶ እዩ። ዝበለጹ ናፍታ ክህቡና ዝኽእሉ ዓይነት ኣግራብ ናይ ዘይቲ ባህሪ ዘለዎም እዮም። ምኽንያቱ ዘይቲ ናብ ናፍታ ክትቅይሮ ዝቐለለ ስለ ዝኾነ። ጉልዒ ድማ ልዕሊ 55% ናይ ዘይቲ ባህሪ ዘለዎ ኮይኑ፡ ካብ ካልኦት ዓይነት ናይ ዘይቲ ባህሪ ዘለዎም ኣግራብ ብዝቐለለን ዝቐልጠፈን ናብ ናፍታ ክቕየር ዝኽእል ገረብ እዩ። ካልኣይ ብመንጽር ናይ ፍርያምነቱ፡ ንጠዎቶ፣ ጉልዒ ኣብ ዝኾነ ቦታ ክበቅል ዝኽእል ዓይነት ገረብ እዩ። ኣብ ዓመት ሰለስተ ግዜ ክሕፈስ ዝኽእል፡ ናይ ደርቂ ልዑል ተጻዋርነት ዘለዎ፡ ብዙሕ ማይ ዘይጠልብ፡ ኣብ ጎቦታት’ውን እንተ ኾነ ዝበቁል ብምዃኑ ካብቲ ብልሚታቱ እዩ። ዝያዳ መጽናዕቲ’ኳ ዝሓትት እንተ ኾነ፡ ጸብጺብ ክንክን እናገበርካ ካብ ሓደ ሄክታር ክሳብ 450 ሊትሮ ዝተጻረየ ናፍታ ክተውጽእ ከም ዝከኣል ዝተወድአ መጽናዕትታት ይሕብሩ።

ብመንጽር ቀመማዊ ትሕዝቶኡ ክንዛረብ እንተ ኾንና ድማ ኣዝዩ ሕወስ ባህሪ ዘለዎ ዓይነት ገረብ እዩ። ኣብ ከባቢ ዘምጽእ ዝኾነ ይኹን ጉድኣት የለን። ከም ተወሳኺ ኣብ ሕክምናዊ መዳይ ዘለዎ ጽልዋ መግለጺ ኣይርከቦን እዩ። ንዝተፈላለዩ ፈውስታት ኣብ ምድላው ይጠቅም። ብሕጽር ዝበለ ኣዝዩ ብዙሕ ጥቕሚ ዘለዎ ዓይነት ገረብ እዩ። እዚ ልዒልና ዝጠቐስናልካ ገለ ካብቲ ተዘርዚሩ ዘይውዳእ ጥቕምታቱ እዩ። ኣብ ሃገርና እዩ ብዙሕ ፍሉጥ ዘይኮነ እምበር፡ ኣብ ካልኦት ሃገራት ከም ስርዓት ዓቢ ወፍሪ ዝኾበረሉ ዓይነት ሕርሻ እዩ።

• ጸቡቕ! ዘድሊ ሓበሬታ ምስ ኣኪብኩም ድሕሪኡ ዝቐጸለ መስርሕ እንታይ እዩ ነይሩ፧

- መጀመርታ ዝገበርናዮ መስርሕ፡ ካብቲ ዝኣከብናዮ ጉልዒ ዘይቲ ምውጻእ እዩ ነይሩ። መጀመርታ ነቲ ጉልዒ ጥሒንና ነቲ ዘድሊ ናይ ኣሲድ ባህሪ ዘለዎ ጥኡታ ደጋጊምና ብምሕጻብ ኣሊናዮ። ድሒሩ ‘ኢንጅክሲዮን’ ዝበሃል ጥኡታ ብምሕዋስ ናብ ዘይቲ ቀይርናዮ።

• ግርም ሓደ መስርሕ ኣጻፊፍኩም ማለት እዩ። ድሕሪኡኸ እንታይ ገበርኩም፧

- ናብ ዝቕጽል መስርሕ ክንሓልፍ እንተ ኾንና ነቲ ከም መቐየሪ መስርሕ ዝተጠቐምናሉ ‘ኢንጅክሲዮን’ ዝበሃል ቀመማዊ ጥኡታ፡ “ስሉቲ ዝገበርካልና ሓገዝ ነመስግን” ብምባል ክንእልዮ ነይርና። ነዚ መስርሕ ድማ ብ‘ቫክዩም ኢቫፖረይተር’ ብምግባር ኣመሓዲርናዮ። ቀጺልና ዘካየድናዮ መስርሕ፡ ነቲ ካብ ጉልዒ ዝረኸብናዮ ዘይቲ ናብ ናፍታ ንምቕያር እዩ ነይሩ። ኣብዚ ክልተ ግዜ ርእሶም ዝኽእሉ ደረጃታት እየም ዘለዉ። ቡቡሓደ ክንገልጸም ኢና።

• እንሆ ሜዳ እንሆ ፈረስ! ቀጽሉ ጥራይ።

- ምስ ምቕማም ዝተኣሳሰሩ ስርሓት ተኻይዶ እንተ’ሊኻ፡ ብዙሕ መጽናዕትታትን ፈተነታትን (experiments) ኢኻ ትሕተት። ንሕና’ውን ብዙሕ ፈተነታት ከካይድ ተገዲድና ኢና። ዘይቲ ናብ ናፍታ ክቕየር እንተ ኾይኑ፡ ‘ሚታኖል’ ዝበሃል ጥኡታን ካልኦት ኣቃለጥፍቲ ጥኡታታትን የድልዩ። እዚ ኣብዚ ስራሕና ዝተጠቐምናሉ ኣቃላጣፊ ጥኡታ (catalyst) ባዕልና ካብ ጓሓፍ ናይ እንቛቑሖ ዝመስረሕናዮ እዩ። እዚ መቀላጠፊ ጥኡታ ናይ ብሓቂ ንብዙሕ ጸገማትና ዝፈወሰልና ጥኡታ እዩ ነይሩ። ነዞም ክልተ ጥኡታታትን እቲ ካብ ጉልዒ ዝረኸብናዮ ዘይትን ብምሕዋስ ዝተወሰነ ምቕት ብምሃብ ናብ ቀዳማይ መስርሕ ናይ ናፍታ ኣሲጋገርናዮ።

• ድሕሪኡኸ እቲ ሃረር ዝበልኩሞ ናፍታ መጺኡልኩም’ዶ፧

- ጸናሕ’ባ ኣይትተሃወኽ። (ሰሓቕ)። ነዞም ልዒልና ዝጠቐስናዮም ጥኡታታት ምስ ሓወስናዮም ድሕሪ ክልተ ሰዓት ክልተ ዝተፈልየ ዓይነት ሕብሪ ዘለዎም ነገራት ረኺብና። እቲ ናይ ገረቸሊና ባህሪ ዘለዎ ንታሕቲ ክትርፍ እንከሎ እቲ ናይ ናፍታ ባህሪ ዘለዎ ድማ ንላዕሊ ጸንበለ ብምባል ክልተ ቀጻላ ፈጢሩ። እቲ ካልኣይ መስርሕ ነዞም ክልተ ቀጻላታት ዝሓዙ ጥኡታታት ካብ ምፍልላይ እዩ ዝጅምር። ኑየም ዝተፈጥሩ ናፍታን ገረቸሊናን ብ‘ዲካንቴሽን’ ዝበሃል መስርሕ ምስ ፈላለናዮም፡ ቀጺልና ነቲ ኣብ ዝሓለፈ መስርሓት ዝሓወስናዮ ማይ ብምህፋፍ ኣሊናዮ። ድሕሪ’ዚ ዝመጽእ ናይ መወዳእታ መስርሕ ኮይኑ ዝተፈላለዩ ጥኡታታት ብምውሳኽ ናይ መጨረሽታ መልክዑ ኣትሒዝናዮ። ነቲ ገረቸሊና’ውን ብተመሳሳሊ ዝወሰኽ ወሲኽና ኣብ ናይ መወዳእታ መስርሑ ከም ዝበጽሕ ገይርናዮ ኢና። ኣብዚ ዝኾነ ነገር ንኸስሮ ነገር የለን። እቲ ሚታኖል ኣይትብል እቲ ከም መቀላጠፊ ንጥቀመሉ ጥኡታ ኩሎም ዳግም ኣብ ስራሕ ከም ንጥቀመሎም ኢና መስሪሕናዮም። ስለዚ ኩሉ ነገር ዳግም ከም እንጥቀመሉ ኢና ገይርናዮ።

• ኣብ ስራሕኩም ዘጋጠመኩም ብድሆታት፧

- ኣዝዩ ብዙሕ ብድሆታት እዩ ዘጋጠመና ነይሩ። ኣብቲ መጀመርታ በየን ከም እንጅምር ሕርቢት እዩ ዝበለና ነይሩ። እቲ ዝድለ መጽናዕትታት ምስ ኣካየድና ግና ንሓይሽ። እቲ ቀዳማይ ዘጋጠመና ብድሆ ሓበሬታታት ምእካብ እዩ። ድሕሪ ኣህላኺ ዝኾነ መስርሕ መጽናዕቲ ምውዳእና ድማ ካልእ ብድሆ እዩ ገጢምና። ኣብ ማይ-ነፍሒ ከምቲ ንደልዮ ዓይነት ላቦራቶሪ ስለ ዘይነበረ፡ ሙዑዛሕትኦም ዘካየድናዮም ፈተነታት (experiments) ካብ ቦታ ናብ ቦታ እናተንቀሳቐስና ኢና ኣሰላሲልናዮም። ዝኾኑ ምስ ስነ-ቀመማት ዝተሓሓዙ ስርሓት ኣዝዩ ብዙሕ ፈተነታት ዝሓቱ ስለ ዝኾኑ ድማ ካብ ኣዝዮም ቡዱሁ ኮቦታት ናይዛ ስራሕ እዮም ነይሮም።

• እዛ ስራሕኩም ብመንጽር ወጽኢታውነት ከመይ ትግምግምዋ፧

- ብመጀመርታ እዚ ዘካየድናዮ መጽናዕትን ዘሰላሰልናዮ ስራሕን ብመንጽር ረቒቕ ባህሪ ጉልዒ ኣዝዩ ንእሽተይ ምዃኑ ክንገልጽ ንፈቱ። ጉልዒ ኣዝዩ ብዙሕ ጥቕምታት ዘለዎ ሃብታም ገረብ እዩ። ኣብ ሕክምናዊ ኣገልግሎታት ዘለዎ ተራ ገሊጸካ ኣይውዳእን እዩ። ብሓፈሻዊ ኣዘራርባ ንኸፊላዊ ሸነኽ ናይ ጉልዒ ኢና መጽናዕቲ ኣካይድናሉ ዘለና። ብፍትሕና ንምጋም ወጽኢታዊ ኮይኑ ኢና ረኺብናዮ ዘለና። ምኽንያቱ ዓለም ድሕሪ 30 ወይ 40 ዓመታት እዚ ካብ ትሕቲ መሬት ዝርከብ ሃብቲ ነዳዲ ክትውድኦ ምዃና እዩ መጽናዕትታት ዝሕብር ዘለዉ። ስለዚ ዓለምና ነዳዲ ንምርካብ ጠመትኣ ናብ ናይ ዘይቲ ባህሪ ዘለዎም ኣግራብ ክትጉብር እያ። ኣቐዲምካ ምሕላፍ ዝመስለዎ ነገር ስለ ዘየለ ድማ ከም ብልጫ ዝርአ ኮይኑ ይስመዓና። ከም ተወሳኺ’ውን ምስ ከባቢያዊ ክሊማ ዝቃዶ ብምዃኑ እቲ ካልእ ዝዓበየ ብልጫኡ እዩ። ዓለምና ብሰንኪ ካብ ናፍታ ዝቕለቦ መካይንን ትካላትን ዝወጽእ ቦካ ትኪ ክሊማዊ ጸገም ካብ ዘጋጥማ ብዙሕ ዓመታት ገይራ ኣላ። በዚ ምኽንያት እዛ ስራሕ ምስ ከባቢ እትሰማማዕ ብምዃና ወጽኢታዊት እያ ኢልና ክንደምድም ይከኣል እዩ።

• እዛ ስራሕኩም ብመንጽር ክኢላታት ከትግምገም ከላኺ፧

- ዋላ ኣብቲ ዝበረ መግለጺ እውን እዛ ሕቶ ተላቲትናያ ነይርና ኢና። ‘እዛ ስራሕኩም ኣብ ባይታ ተግባራዊት ክትከውን ክሳብ ክንደይ እያ ተኽእሎ ዘለዋ፣ ተባሂልና ነይርና። ብዘዕባ ተግባራውነት ክንዛረብ እንተ ኾንና ናይ ብሓቂ ናይ ዓመታት ዝወስድ ተወሳኺ መጽናዕቲ የድሊ እዩ። እንታይ ማለትና ኢና፡ ጉልዒ ኣብ ሃገርና ኣብ ከመይ ኩነታት ኣየርን ዓይነት ሓመድን ዝያዳ ፍርያምነት ኣለዎ ዝያዳ መጽናዕቲ ዝሓትት እዩ። በዚ ንሕና ኣካይድናዮ ዘለና መጽናዕቲ ግና ተግባራዊት ክትከውን ጸገም ዝበሃል የብላን። ብዘይ ቀልዓለም ንምዝራብ ነቲ ጉልዒ ኣብ ምምስራሕ ዘድልዩ ዝተፈላለዩ ማሽነሪን ቤት ምርምራትን ንኽትሃንጾም ብዙሕ ወጻኢታት ዝሓቱ እኳ እንተ ኾኑ ምስ ተሃንጹ ዝሁብዎ ኣገልግሎት ግና ኣዝዩ ኣርባሒ እዩ። ኣብ መጀመርታ ብርትዕኩበል ይኽእል ይኸውን። ድሕሪ ግዜ ግና ኣዝዩ ኣዝዩ ኣርባሒ እዩ።

• ናብ ኣብ ነፋሲት ዝርከብ ናይ ነዳዲ መዐደሊ ትካል ከይድኩም ከም ዝበርኩም ሰሚዕ ኣለኹ። እንታይ ክትገብሩ ኢኹም ከይድኩም፧

- ከምዚ ልዒልና ዝጠቐስናዮ፡ ሓደ ጥኡታ ናይ ናፍታ ባህሪ ንኽሕዝ ዝሓልፎ መስርሓት ኣዝዩ ብዙሕ እዩ። ሓቂ ንምዛራብ ብዙሕ ፈተነታት ኢኻ ተካይድ። እዚ ኣብ ነፋሲት ዝገበርናዮ ፈተነ ድማ ካብኡ ዝፍለ ኣይኮነን። ናብ ነፋሲት ብቐዋት ናይቲ ዝመስረሕናዮ ናፍታ ንምርግጋጽ ኢና ከይድና። ከም ትጽቢትና ድማ ናይ ብቑዕነት ወረቐት ምስክር ካብቲ ትካል ክንረክብ ክኢልና ኢና። እቲ ዝመስረሕናዮ ናፍታ ኣብ ኣዝዩ ልዑል ምቐት (ዋላ’ውን ክሳብ 160 ዲግሪ እንተ ኾነ) ናይ ዘይምቅጻል ባህሪ ስለ ዘለዎ ዝያዳ ብልጫ ከም ዘለዎ ቡየም ክኢላታት ተመስኪርልና እዩ።

• ኣብ መወዳእታ ድሕሪ’ቲ ዝሕለፍ ከቢድ ጻዕርን ድኻምን ‘ኣብ ባይታ ተተግቢሩ ጸጋማት ሕብረተሰብ ኣቃሊሉዶ’ እንድዩ ክበሃል፡ እዚ ሕቶ ንምምላስ ናይ ሓባር ዕላማኹም እንታይ ይመስል፧

- ከም ጉጅለ ኣዝዩ ብዙሕ ዕላማ እዩ ዘለና። ብሰንኪ ዝተፈላለዩ ጸገማት እቲ ዝመስረሕናዮ ናፍታ ብዓቐን ኣዝዩ ውሑድ ስለ ዝበረ ኣብ መኪና ኣእቲና ክንፍትኖ ኣይከኣልናን። ከም ቀዳማይ ዕላማና ድማ ንዚ ንምትግባር እዩ። ነዚ ወረቐት ረኺብናሉ ዘለና ስራሕ ኣብ ተግባር ፈቲንና ዝያዳ ብቕዓቱ ንምርግጋጽ እዩ እቲ ቀዳማይ ስጉምትና ክኸውን። ኣብዚ ስራሕና ገለ ገለ ምሁራት ናይ ሃገርና ተገዳስነት ዘሕደሩ ኣለዉ። ምስ እዞም ምሁራት እናተሓጋገዝና ንብልጫ ጉልዒ ንምምዝማዝ ክንሰርሕ ድማ እቲ ካልኣይ ዕላማና እዩ። ጉልዒ ኣብ ሕክምናዊ መዳይ ዘለዎ ተራን ንዝተፈላለዩ ናይ ጽጉሪ ቅብኣታት ኣብ ምምስራሕ ዘለዎ ኣበርክቶን ግና ዘይተመዛመዘ ብምዃኑ ዕድል እንተ ተረኺቡ ዝተፈላለዩ መጽናዕትታት ንምክያድ ድልዋት ኢና ዘለና።

• ኣብ መወዳእታ ክትብልዎ ትደልዩ ነገር እንተ ሃልዩ፧

ካብ ዝገርመካ ጉልዒ ኣብ ሃገርና እዩ ብዙሕ ጥቕሙ ዘይተፈልጠ እንበር፡ ኣብ ካልኦት ሃገራት ዓቢ ወፍሪ ዝቖደሉ ዓይነት ሕርሻ እዩ። ሃገርና ድማ ምስቲ ዘለዋ ኣቀማምጣ ንጉልዒ ኣዚያ ምችእቲ ሃገር ምዃና እዩ ዝገለጽ። ጉልዒ ብባህሪኡ ካብ 400 ክሳብ 2200 ሜትሮ ልዕሊ ጸፍሒ ባሕሪ ኣብ ዝኾኑ ቦታታት’ዩ ጸቡቕ ዝበቁል። ስለዚ ሃገርና ንጉልዒ ኣዚያ ምችእቲ ምዃና ብምግንዛብ ዘድሊ ወፍሪ ክግበር ንምሕጽን። ጉልዒ ብብዝሒ እንተ ፈርዩ ነዚ ንጥቀመሉ ዘለና እዋናዊ ነዳዲ ክንነክሮ’ውን ኣየድልየናን እዩ። በዚ ምኽንያት ድማ ዓለማዊ ዋዒ ናይ ምቁጽጻር ዓቕሚ ክጥረ ዝኽእል ኮይኑ ይስመዓና።

• ኣብ መወዳእታ ናይ ምስጋና ዕድል ክህበኩም፧

- እዚ ሓሳብ ካብ ዝበገሰ ኣትሒዙ ብምሉእ ልቦም ብምቕባል ክሳብ መፈጸምታ ንዝተሓባበሩና ማሕበረሰብ ኢንስቲትዩት ቴክኖሎጂ ኤርትራ ነመስግን። ብምቕጻል ኑየም ኣብ ዝተፈላለዩ ናይ ቤት ምርምር ፈተነታት ዝተሓባበሩና ከም እንዳ ስታንዳርድ፡ ትካል ነዳዲ ነፋሲት ካብ ልቢ ነመስግን። ኣብ መወዳእታ ድማ ንኣማኻሪና ሚስተር ላርሰን ነመስግን።

ሚካኤል በርሀ (ወዲ-በርሀ)

[illegible]

መበል 59 ክፋል

እስራኤል ንበሕቱ ኣብታ ናይ ጽሑፍ ስራሕ ዘካይደላ ክፍሉ ኰይኑ ኣብ ዓሚቝ ሓሳባት ጥሒሉ የሰላስል ነበረ። ኣብ ቅድሚኡ ኣብ ዝነበረ ጣውላ ምንም ዘይተጻሕፈ ብርዒ ዝወደቖ ጻሕዳ ወረቐት ደረኑ። ኣብ ጌሒ ጣውላ መጽሓፍቲን ዝተበታተኑ ዘልዕሎም ዝሰኣኑ ወረቓቕቲን ኣጋዕዚዮሞ ነበሩ። እቲ ኣብ ሓሳብ ዝነበረ እስራኤል ካብቲ ዝተበታተነ ወረቓቕቲ ኣዕይንቱ ኣብ ሓንቲ ዝተጻሕፈት ወረቐት ገበረ። ኣልዒሉ ድሕሪ ምዕዛብ ድማ ንሳህ ዝጸሓፉ ናይ መወዳእታ ደብዳበ ምኳና ፈለጠ። ዋላ'ኳ ባዕሉ ዝጸሓፉ እንተኾኑ ነታ ደብዳበ ክተንብብ እንከላ ስምዒት ናይታ ዝጸሓፈላ ጎርዞ ከመይ ከም ዝኸውን ክምዕት እናፈተነ ከንብቦ ጀመረ።

ዝተፈተኺ ካርመል፡ ከመይ ትቐጽዪ? ኣቐዲመ ኣብ ዝጸሓፍኩልኪ ደብዳበ ስምዒተይ ብዘይ ቀጠበ ገሊጸ ምንባረይ እዝክር። ሎሚ ግና ፍቕሪ ብሓይሊ ከም ዘይኰነት ካብቲ ናፖልዮን ንጆሴፈን ዝጸሓፎ ደብዳበ ክርዳእ ክኢለ ኣለኹ። ናፖልዮን ንጆሴፈን ዝጸሓፈላ ናይ ፍቕሪ ደብዳበ ከምቲ ዝጥቀሶ መልሲ ምስ ሰኣነሉ ከም ጅኑራል ማጠን ብዙሕ ፈኪሩ'ዩ። እንተኾነ ልቢ ጆሴፈን ብፈኸራ ኣይተጸዕደን። ጆሴፈን ካብ ፈኸራ ናፖልዮን ንላዕሊ ንውሽጣዊ ስምዒታ'ያ ክትሰምዕ መሪጻ። ንናፖልዮን ድማ መልሲ ኣይሃበቶን። ምኽንያቱ ተፍቅሮ ኣይነበረትን። እንታይ መጺእዋ'ያ ከሉ ስምዒቱ ንወራርን ኩናትን ዝሃበ ሰብ ዘፍቅረት። ኣብ ውሽጢ ሞትን ቅዝፈትን እትነብር ልቢ ካበይ መዓሙቕ'ያ ፍቕሪ ክተፈልፍል ትኽእል? ኣብ ኩናት ትነብር ልቢ ፈጺማ ኣብ ፍቕሪ ኣይተደምፀን'ያ። ናፖልዮን ግና ኣብ ኩናት ጅግና እንተተባህለ ኣብ ፍቕሪውን ጅግና ዝኸውን'ዩ መሲልዎ። ጅግኑ ናይ ፍቕሪን ጅግኑ ናይ ዓውደ ኩናትን ሓደ ዘይምዃኖም ኣይፈለጠን።

ዝተፈተኺ ካርመል፡ ፍቕሪ ብዘርድኦ ስምዒት እምበር ብቲ ዘይርድኦ ጉልበት ከም ዘይጸዓድ ብዙሓት ናይ ፍቕሪ ተመራመርቲ ዝምስክርዎ'ዩ። እንተኾነ ኣብዚ ዓለምና ንፍቕሪ ብጉልበት ክሰዕሩ ክንደይ ሰባት ዘይፈተኑ። ኣነውን ተሰፋ ምቝራጽ ናብ ከምኡ ስምዒት ደፋፊኡኒ ነይሩ'ዩ - ኣብ ልዕለኺ ዘይከነ ግና ኣብ ልዕሊ ነብሰይ። ልቢ እናሓደረ ደብቁል ከም ዝበልዎ ግና ንዘጸሓፍኩልኪ ደብዳበ ተመሊሰ ምስ ረኣኽዎ'የ ጣዕሳ ሓዲሩኒ። ኣብ ሕማቕ ኩነታት ከም ዝበርኩ'የ ገሊጸልኪ ነይረ። ምንባር ጸሊአ ንዓኺ ንህይወትን ክሰናበት ምኽንያት'ውን ኣፈራሪሐኪ። ይቕሬታ ግበርለይ። ንእዝንኺ ብሕዱዲ ቃላት ክርብሮ ምፍታነይ ብሓቂ ናይ ኣፍቃሪ ተግባር ኣይኮነን።

ሎሚ ንህይወት ብዝተሰፈ'የ ክጉዓዝ መዲበ ዘለኹ። ኣብ ልዕለኺ ዘለኒ ፍቕሪ ዋላ ንዓኺ ኣይርከበኪ ክቐጽሎ ምኽኒይ ግና ምስ ውሽጠይ ስምምዕ ገይረ ኣለኹ። ኩሉም ኣፍቃርቲ ዝፍቐርወን ኩለን ኣፍቃርቲ ዝፍቐርኦም ከም ዘይረኽብ ጽቡቕ ገይሩ ተረዲኡኒ ኣሎ። ከምቲ ዳርዊን ኣብ ምርምሩ እቲ ዝሓየለ ከም ዝነብር ዘረጋገጸልና፡ ኣብ ፍቕሪ ድማ እቲ ዕድለኛ ጥራይ'ዩ ምስ ዘፍቀሮ ዝነብር። እዚ ሕጊዚ ፈቲና ጸሊእና ክንቕበሎ ጥራይ'ዩ ዘለና። ካርመል ጽብቕቲ ድማ ንዓይ ከም ዘይትኾኒ ኣረጋጊጸ ፈሊጠዮ ኣለኹ። ምኽንያቱ እቲ ሓቂ ከዎገሐኒ ኣነ ምልክዕ ኣይኮንኩን። ንደብዳቤታተይ እናንበብኪ ሰኢልክኒ ዘለኺ ሰኣሊ ከመይ ከም ዝመስል'ኳ እንተዘይፈለጥኩ፡ ኣነ ግና ብመልክዕ ኣብ መወዳእታ ከም ዝርከብ ክሕብረኪ እደሊ።

ዝኸበርኪ ካርመል፡ ኣነ ጽቡቕ ገይረ'የ ዝፈልጠኪ። ንኣኺ'ውን ከም እትፈልጥኒ ርግጸኛ'የ። ምኽንያቱ ገጽ ንገጽ ተረኣኢና ኣለና። ዝኾነ ኰይኑ ብንጹህ ልቦና ከዕልለኪ ምደለኹ። ካልእ ክትህብኒ ዘይትኽእሊ እንተኾንኪ በዓኺ ዕላል ኣይትብቆቕለይ። ካልእ ክብለኪ ዝኽእል የብለይን።

***

ሰናይት ኣብ ምዕጎርታ ዝወረደ ንበዮት ደረዛ ዝን በለት። ካርመል ናይ ሰናይት ንበዮት ወሽጣ ተኸቲፍዋ ብሓዘን ተሓምሰት። ኣብ መንጎ ክልቲአን ድማ ንገለ ካልኢታት ጸምዋ ነገሰ። ካርመል ኣብቲ ዝነበርኦ ካፌ ኣዒንታ መዕለቢ ዝሰኣነ ክትመስል ላዕሊ ላዕሊ ጠመተት። ሰናትይ ብወገና ደኒና ኣብ ዓሚቝ ሓሳብ ዝጠሓለት ትመስል ነበረት። "ከምኡ ገይርኪ ክትተርፊ የብልክን። ምርድዳእ ዘኹርናና እንተኾይኑ ክንእረም ኣይንኽእልን ኢና። ኣነ ድማ ፍጹም ጸግዒ የዲት ኩይነ ኣይፈልጦን'የ። ከምኡ ዝስማዕኪ እንተሎ ጌጋ ምስ ወድ ሰብ ዝተፈጥረ ስለ ዝኾነ ጌጋይ ክእርም ቅርብቲ'የ። ትሰምዕኒ ኣለኺ ሰናይት?" ነታ ቅንዕ ዘይበለት ሰናይት ሓተተታ።

ሰናይት ቀልጢፋ ግብረ መልሲ ኣይሃበትን። "ሰናይት ምሳይ ኣለኺ ዲኺ?" ደገመትላ ካርመል ኣዒንታ ካብ ነብሳ ከይፈለየት።

"ንዮዲት ኣይትፈልጥያን ኢኺ። ንዓይ ምስ እስራኤል ዘተባህለ ደረሲ ርኺብ ጀሚረኪ ከም ዘለኺ ዝነገረትኒ ንሳ'ያ።"

"እዋእ!" ኣፉ ከፊታ ካርመል። እቲ ሰናይት ትብሎ ዝነበረት ዘረባ ኣብ ኣእምሮኣ ዘይነበረን ኣዝዩ ሓድሽን ዘረባ ነበረ። "ንሸኻትካን ስራሕ የብልክንን ዲኺን? ወረ ወዲ ወረ ክትኣራርያ ዲኽን ትውዕላ? መንዩ'ኸ እስራኤል?" ከም ዘይፈለጠት ክትመስል ደለየት።

"እቲ ብቐጻሊ መጽሓፉ ተንብብዮ ደራሲ።" መለሰት ሰናይት ቅልጥፍ ኢላ። ካርመል ካብ ስራሕ ክትጥርራ ምኳና ግምት ኣለዋ። ብድሕሪኣ ግና የዲት ኣብቲ ስራሕ ክትተርፍ ኣይትደልያን'ያ። "ብድሕሪይ ክትተርፍ እንተኾይና መቸም ፍጹም ስዕረት'ዩ ንዓይ" ዝብል ስምዒት ነበራ።

"እሞ መጽሓፉ ስለ ዘንብበክዎ እፈልጦ'የ ማለት ደዩ? ንሰኺ ብመጽሓፍም ትፈልጥዮም ሰባት ብኣካል ትፈልጥዮም ኢኺ? . . . . ትም ኣይትበሊ መልስለይ።"

"እንታይ ኢለ'የ ክምልሰልኪ ካርመል?" ነደረት። "ስለምንታይ ግና ንሓደ ፍሉጥ ነገር ክትሸፍኒ ትሓስቢ ኣለኺ? ዘይፈለጥክዮ ብዙሕ ነገራት ኣሎ። ክትፈልጢ እንተደሊኺ ድማ ሕተትና።"

"እንታይ'ዩ ዘይፈለጥክዎ ነገር? . . ሕራይ ሓብርኒ፡ ዘረባ ኣጠሊሽኪ ኣይትደኽሚ። ኣነ ብዙሕ ምስ የዲት ዘለኩን ዘይምስምማዕ ከዘራርበኪ'የ ናብዚ ሒዘኪ መጺአ።"

"እፈልጥ! ኣሃን የዲትን ግና ተጓዒሰና እንተኾይንና ብሰንክኺ ኢና። ምኽንያቱ ንዓይን ንዓኣን ዘጓሰ ጉዳይ የብልናን። እዚ ካብ ሰሩ እንተፈቲሽክዮ እቲ ጠንቂ ንሰኺ ምኳንኪ ክትፈልጢ ኢኺ።"

"ወይ ዘይረኽቦ ዘይብለይ!" ተገረመት ካርመል። ንገለ ካልኢታት ድማ ንሰናይት እናጠመተት ኣብ ሓሳብ ኣተወት። "ሕራይ በሊ እቲ ዘይፈልጦ ትብልዮ ዘለኺ ሓብርኒ።"

"ጽቡቕ!" በለት ሰናይት መቓምጦኣ እናኣጣጠፈት። "ሃደለ ዓርኪ የዲት ምኳኑ ትፈልጢ ዲኺ?"

"ኣይፈልጦን'የ!" መለሰት ቅልጥፍ ኢላ።

"በሊ ክትፈልጢ ክሳብ ትማሊ ዝበኣሱ ኣዕሩኽ'የም ነይሮም። ዋላ'ኳ ንሳ ገጽ ክትህቦ ትደሊ እንተዘይከኣለት 'ኣሸጊሩኒ እዚ ወዲ' ትብልን እንተኾኑት ብምስጢር ግና ርክብ ኣለዎ። ሃይለ ድማ ንዓኺ ኣፍቂሩ ብቐጻሊ ደብዳበ ምስ ዝጽሕፈልኪ መንእሰይ ርክብ ኣለዎ።"

"ንሱ በጺሐዮ'የ ተለኣኣኺ ጥራይ'ዩ። ዋላ'ኳ ንዕኡ ክረኽቦ እንተዘይከኣልኩ፡ እቲ ብዝተፈላለየ መንገዲ ዝጽሓፊ ደብዳበታት ግና ካልእ ሰብ ዝጽሕፈለይ ዘሎ ምኳኑ ኣረጋጊጸ'የ። ግና ዘረባኺ ኣይተቋረጺ ቀጽሊ።"

"ሃይለ ንዮዲት ኣዝዩ ስለ ዘፍቅራን ንሳ ድማ ክተማስል ኣብ ገለ ገለ እዋን ብፍላይ ኣብ ስራሕና ክመጽእ እንከሎ ገጽ ስለ እትኸልኦ ከቶምና ዘይጉብሮ ጸዕሪ የብሉን። እዚ ዝግረኺ ዘለኹ ምስጢር ድማ ንዓኣ ከፍቱ ምእንቲ ዝነበራን ንሳ ድማ ንዓይ ዝነገረትኒ'ዩ።"

"ሕራይ እሺ ቀጽሊ!"

"ብቑዕነገይ ትዝክሪ እንተኾንኪ ሓደ መንእሰይ እናወጸኣኪ እኽለኺ 'ህያብ' ኢሉ ሰላም ኢሉኪ ነይሩ። ትዝክርዮዶ?"

ልቢ ካርመል በቲ ሓበሬታ ሰግዩ ዓረፈት። ክሉ ምስጢራ ምስጢር ኣደባባይ ኰይኑ ከይከውን ድማ ሰጊኣት ሓደረ። ሰናይት ተልዕሎ ዝነበረት ኣርእስቲ ኣዝዩ ኣጨናፊ'ኳ እንተነበረ ካርመል ግና ኣብ ውሽጣ ክትገብሮ'ያ ትፍትን ነይራ። "ኣይዘከርክዎን" በለት ከም እትዝክር ክተምስል ኣብ ሓሳብ ኣትያ።

"ደሓን! እዚ ሰብ እዚ ግና ስምኪ'ዩ ተጋዊዩ'ምበር ንዓኺ ክሰሊ ኢሉ'ዩ መጺኡ። ከም ምስጢር ደኣ ሕዝዮ'ምበር ኣብ ማዕዶ ሓንቲ ጓል ትጸበዮ ምንባራ ጎረቤትና ኣሎም ደገ ጺሒሓ ናብ ስራሓ ክትኣቱ እንከላ ርእያቶ'ያ። እቲ ንዓኺ ደብዳብ ዝጽሕፈልኪ ዘሎ ሰብ ንሱ ከይከውን ክስተብሃላ ብምባል ድማ ንዓይ ነገረትኒ።"

"እዋእ!''

ካርመል ሸዑ'ውን ካብ ምግራም ኣይተላቐቐትን። "ኣለምከ ብዙሓ ደብዳብ እንታይ ትፈልጦ ኣለዋ'ዩ?" ኢዳ ጠሚራ ሓተተት። ከሉ ነገር ድንግርግር ኢልዋ ነበረ።

"ሓደ ግዜ ኑቲ ደብዳብ ዘመላልሰልኪ ሰብ ክንክታተል ሓፍተኺ ሓብራትና ነይራ። ኣለም ድማ ብሰራሕ ኣብዚ ምስ መጸት ብዕላል ዕላል ዝጠርጠረቶም መንእሰያት ክተስተብህል ኣሃን የዲትን ሓብርናያ ነይርና። ንሳኡ ንምትግባር እያ ድማ ሓብራትና።"

"እንታይ ገደሰክን ግና ኣብዚ ኸሉ? ሓቅኸን እብ ኢኽን ህይወትክን ክትርሰዩ። ኣብ ናይ ሰብ ህይወት ክንደዚ ጣልቃ ትኣትዋ እንተኾንክን ብልክዕ ክብለክን ናይ ግዜ ርእሰኽን ህይወት ትመርሓ የለኽንን።" ዝገንፈላ ሕርቃን ክትቆጻጸሮ ኣይከኣለትን።

"ኣነ ብወከይ ንዓኺ ዝሓገዘኩ ስለ ዝመሰለኒ'የ እምበር ብኻልእ ኣይኮንኩን።"

"ወይ ጉድ!" ኣዕሚቓ ኣስተንፈሰት ካርመል። "ስሚ እንዶ ሰናይት. . . ." ክትዛረብ ሓሰባ ዝጀመረቶ ዘረባ ብሰንኪ ሕርቃን ክትቅጽሎ ስለ ዘይከኣለት ተኸልፈት። "ኣነ ብዙሓ እዚ ክትብልዮ ዘጽናሕኪ ቀሎ ጥጥቐ ተዛረብ እፈልጥ? . . ስለምንታይ ኣይተዛረብኩን ማለትኪ?"

"ጸሊእክዮ ትኾኒ"

"ጸሊኣዮ ኣይኮንኩን። እዚ ክትብልዮ ዘጽናሕኪ ንዓይ ጸውጸዋይ'ዩ። ልክዕ'ዩ

biniam.fesshazion2015@gmail.com

ሓደ ብዙደጋግሚ ደብዳብ ደየርብዩለይ ዘኸይድ ሰብ ኣሎ። ብዙሓ እዚ ሰብ'ዚ ድማ ምስ ኩልኽን ተዛራሪበ'የ። መንኩ ንምፍላጥ ድማ ምስ ሓፍተይን ዓርከን ተዛራሪበና። ምንኻትክን ግና ኣይተዛራረብኩን።"

"ተዛራሪበኪ'ምበር ካርመል።"

"ብዙሓ እንታይ? እብለኪ እንደየ ዘለኹ፡ ብዙሓ ደብዳብ እዩ። እንተኾነ መንኩ ንምፍላጥ ክትትል ክትገብራ ንዓኺ ይኹን ንዮዲት ኣይሓበርኩን። ሓብረኪ ደየ ንዓኺ?"

"ሚራብ ግና ሓቢራትኒ'ያ።"

"ወልፋሰ ኩይና! ደሓር ድማ ደብዳብ ናይ ፍቕሪ ተራ ነገር'ዩ። እንታይ ገበን ኩይኑ ደዩ ደኣ ክንደዚ ዘጨንቐና። ዝኾነ ኩይኑ ንሰኺ ድሕሪ ሕጂ ኣፍኪ ሓዚ። ንዮዲት'ውን ክሕብራ'የ። ሰብ ብእንገራ'ምበር ብወረ ኣይነብርን'ዩ። ንሕና ግና ወረ'ውን ኣካል መነባብሮና ንገብሮ ዘለና ንመስል ኣለና። ሕማቕ ባህሪ'ዩ ሰናይት ሓብተይ። እዚ ክትብልኒ ዝጸናሕኪ ካብ ሓቂ ዝረሓቐ ልብ ወለድ'ዩ። ኣብ ናይ ሰብ ህይወት ልብ ወለድ ምጽሓፍ ድማ የሕትት'ዩ።" ድሕሪ ምባል ሰዓታ ተዓዘበት። ሰዓት ዓሰርተ ናይ ምሸት ምንባሩ ድማ ኣስተብሃለት። "ምሸታ ክሰልየኒ ዝመጸ መንእሰይ ዝነበረት ጓል ስማ ትፈልጥያ?"

"ኣለም'ያ ነበረትኒ። ኣለም ድማ ንዕኡ'ምበር ንዓኣ ትፈልጣ ኣይመሰለንን።"

"ንኺድ በሊ!" ብድድ በለት።

***

"ካርመል ኣበይ'ያ ትሰርሕ?" ሃንደበት'ዩ እስራኤል ንሓርኩ ሕቶ ኣልዒሉሉ። ኣቢሜለክ እቲ ሕቶ ሃንደበት ስለ ዝኾኖ ክምልስ ግዜ ወሰዱ'ዩ።

"እንታይ ደኣ ሓቲትካኒ?" እናፈለጠ'ዩ ሓቲትዎ።

"እዛ ጓል ኣጠራጢራትኒ ኣላ። ብዙሓኣ ካብ እትሕብረኒ ንደሓር ፈጺሙ ድቃስ ኣይወሰደንን። ሎሚ'ውን ስማ ጠቒሳ ተዛሪባ'ያ። ትሰርሓሉ ቦታ ትፈልጦ እንተኾንካ ሕጂ ንኺድ።" ቅልጡፍ ስጕምቲ ክወስድ ደለዩ። "እዚ ጉዳይ ደጊም ድቃስ ከኸልኣኒ ኣይደለኹን። ትፈልጣ ዲኻ ኣይትፈልጣን?"

"ሃንደበት እንደዩ እሞ ኩይኑኒ እዚ ሕቶኻ!" ኣቢሜለክ ኣብ ምምስማስ ኣተወ። ዓርኩ ዘቕረቦሉ ሕቶ ብቐሊሉ ዝምለስ ኩይኑ ኣይረኸቦን።

"እንታይ'ዩ ሃንደበት ዝኾኖካ? ኣብቲ ትሰርሓሉ ቦታ ወሲደኒ እብለካ ኣለኹ። እቲ ዝተሓበኒ ሓበሬታ ሓሶት ካብ ሚእቲ ሓቂ ክኸውን ይኽእል'ዩ።"

ኣቢሜለክ በቲ ዝሰምዖ ዘረባ ክምስ በለ። "ሽዑ ግና ሚእቲ ካብ ሚእቲ ኢኻ ኺኢግኮ።"

"ሰብ ከምኡ እንድዩ። ክሳብ ዝኣምን ይኸይድ እንተዘይኣሚኑ ድማ ደው ይብል። ኣብዚ ሕጂ እዋን ኣብ ምእማን በጺሐ ስለ ዘለኹ ንኺድ እብለካ ኣለኹ።

ይቕጽል

ሸባብ

ሃማመተኤ

ምኽሪ ሰንበት

“ብሰንኪ ናይ ስድራይ ...”

ሃ.ግ.ም.ተ.ኤ. ምኽሪ ብተሌፎን ካብ ዝጀመር፡ ብዙሓት መንእሰያት ተጠቒሞምሉ ናይዚ ኣገልግሎት ከይናም ኣለዉ። ንኢስ ዓምዲ "ምኽሪ ሰንበት" እምበኣር ንስኻ ኩቡራት ብቑጽሪ ስልኪ 124256 ወይ ብቑጽሪ ሳጽን ፖስታ 1042 ናብ "ህት ላይን" ዝብል ብሕቶታት እያ እትግልገል።

ደዋሊ፡ ሃለው ኣገልግሎት ምኽሪ ብተሌፎን ድዩ?

ኣማኻሪት፡ እወ ጸቢቕ ኣለኻ፣ እንታይ ክሕግዘካ?

ደዋሊ፡ ሓደ ነገር እንደየ ክሓተካ ደልየ? ገለ ሽግር ኣሎ ከተማኽሪኒ ዝደለኹዎ እሞ ፍቓደኛ ዲኺ ክትሕግዝኒ?

ኣማኻሪት፡ እወ ጸገም የብሉን እዚ ኣገልግሎት'ውን ንኸምዚ ናትኩም ከማኻኹ ተቐሪብና ሕቶታት ክንምልስ እዩ ቀይሙ ዘሎ። ስምካ ግን መን ክንብል? ካበይከ ትድውል ኣለኻ?

ደዋሊ፡ ስመይ ኣሮን እብሃል ካብ ደቀምሓረ እየ ዝድውል ዘለኹ። ንወለደይ ኣነ ጥራይ እየ ውላዶም። ኣብዚ እዋን እዚ ኣብ ኮለጅ ሓመልማሎ እመሃር ኣለኹ። እቲ ቀንዲ ዝደወልኩ ምኽንያት ከኣ ርእሰይ ብብርቱዕ የሕመመኒ ምህላው, ወላ ፈውሲ ቃንዛ ወሲደ ንግዚኡ እንተዘይከይዱ ዝገድፈኒ ምኻኑ እዩ። ኣነ ከም ዝርድኦ ጭንቀት ገዲረ'የ ዝኸውን እየ ዝብል ዘለኹ። ንስኺ በውግኺ እንታይ ትብልኒ?

ኣማኻሪት፡ ከምኡ ካብ ትኸውን ክንደይ ገርካ?

ደዋሊ፡ ዳርጋ ክልተ ዓመት ገይረ ኣለኹ።

ኣማኻሪት፡ ኣሮን ከምቲ ዝበልካዮ፣ ጠንቂ ሕማም ርእሲ ካብ ብዙሕ ጠንቅታት ክበገስ ይኽእል እዩ። ንስኻ ከም ዝገለጽካዮ ድማ ጭንቀት እዩ ትብል ኣለኻ እሞ እንታይ እዩ እቲ ዘጨንቐካ?

ደዋሊ፡ እዋእ ንሱ ደኣ ወለደይ ክልቲኦም ኣይሰማምዑን እዮም። እቲ ናቶም ዘይምርድዳእ ከኣ ንዓይ ብዙሕ ጭንቀት ይንብረለይ። እቲ ቀንዲ ምኽንያት ግርጭቶም ከኣ ቀጠባዊ እዩ ዝመስለኒ።

ኣማኻሪት፡ ቀጠባዊ ክንብል ከለኻ እንታይ ማለትካ እዩ?

ደዋሊ፡ ኣቦይ መስተ ይሰቲ እዩ። ምስታይ ጥራይ ዘይኮነ ንናብራና ዘድሊ ገንዘብ ዳርጋ ኣይሕግዝን እዩ። በዚ ምኽንያት ድማ ቀጻሊ እዮም ዝበኣሱ። ንድሕሪት ተመሊሰ ዝሓለፍናዮ ህይወት ክዝክር ከለኹ ቀጻሊ እዮም ዝበኣሱ፣ ዳርጋ ዘይተባኣሱሉ ግዜያት ኣይነበረን ክብሃል ይከኣል።

ኣማኻሪት፡ ኣብ ውልቅኻ መጽእኸ እንታይ ኣሎ ጠንቂ ጭንቀት ይኸውን እዩ ኢልካ እትሓስቦ?

ደዋሊ፡ ንወለደይ ሓደ በይነይ ስለ ዝኾንኩ ማለት ሓው ወይ ሓብቲ ብዘይ ምህላወይ፡ በይነይ ይሰምዓኒ። ከልእ ከኣ ኣብቲ ናይ ወለደይ ጸገም ኣትየ ክፈትሖ ዘይምኽኣለይ ብዙሕ ይሰምዓኒ ከም ሳዕቤኑ ኸኣ ብዙሕ ኣጨንቐኒ።

ኣማኻሪት፡ እኸልከ ድቃስኸ ትድቅስዶ?

ደዋሊ፡ እንታይ ድቃሱ ኣሎ። ዳርጋ ኣይድቅስን እየ።

ኣማኻሪት፡ ዳርጋ ኣይድቅስን እየ ክትብል ከለኻ ከመይ ማለትካ እዩ? ለይቲ ዓሰርተ ሰዓት ክልተ ሰዓት ሰለስተ ሰዓት ኣብ ዝለዓለ ደረጃ ይበር ስለ ዘይትረኽቦ ዲኻ ወይስ ጠቕሊልካ ኣይትድቅስን ኢኻ?

ደዋሊ፡ ከበቢ ሰዓት ዓሰርተ ምስ ደቀስኩ ዳርጋ ሰዓት ክልተ ሰዓት ሰለስተ ኣብለ ደበራብር። ከከፍኡ ጥራይ ሓሳብ ይመጽኣኒ እሞ ኣብዚ ዓለም ምፍጣረይ ክሳብ ዝጸልእ እኸውን።

ኣማኻሪ፡ ብዘዕባ ጸገም'ዚ ኣብ ሕክምና ከይድካ ተራኢኻዶ ትፈልጥ?

ደዋሊ፡ ክሳብ ሕጂ ኣይቐረብኩን ማለት ድቃስ ምስኣን ከም ሕማም ሓሰበዮ ስለ ዘይፈልጥ። ብዛዕባ ድቃስ ምስኣን ናብ ኣኖናይ ሕክምና ክኸይድ ከም ዘለዎ'ውን ዝፈልጦ ነገር የብለይን።

ኣማኻሪ፡ ኣሮን እዚ ትብሎ ዘለኻ ድቃስ ናይ ዘይምህላው ጸገም ዝኸነ ሰብ ዝብሎ እዩ። ድቃስ ምስኣን ሕማም ዘይኩነስ ገለ ካብ ጠንቂ ሕማም ክኸውን ዝኽእል እዩ። ጠንቂ ድቃስ ምስኣን ካብ ብዙሕ ክበገስ ይኽእል እንደዩ ገለ ካብ ኣቶም ንምጥቃስ ድማ ጭንቀት፣ ሕዱር ሕማም፡ ብርቱዕ ድኻምን ካልእን እዮም። ንኣፈታትሕኡ ዝምልከት ከኣ ኣሮን ዝበዝሐ ግዜ ሰዓት ኣብ ዓራት ኳንካ ፊልም ምርኣይ፡ መጽሓፍ ምንባብ፡ ብኮምፒተር ዝሰርሑ ነገራት ሒዝካ ኸኣ ምድያብ ዳርጋ ልሙድ ተርእዮ እናኸኑ ዝመጽኡ ዘለዉ እዮም። እዚ ግን ግቡእ ኣይኮነን ምኽንያቱ ንዓራትና ከም መደቀሲ እምበር ከም ኣፈስ ከንጥቀመሉ ስለ ዘይብልና። ኑ፡ ድሕሪ ሰዓት ክልተ ሰዓት ሰለስተ እበራብር እሞ ሕማቕ ሓሳባት ይመጽኣኒ ዝበልካዮ ነገር ንረብሓ ክትቅይሮ ፈትን። ተማሃራይ ከም ምዃንካ መጠን በዚ ከውታ ለይቲ'ዚ ምስ እትትስእ ዝነበቡ መጽሓፍቲ ወይ ከኣ እተጽንዖም ናይ ትምህርትኻ ጽሑፋት ኣንብብ። እዚ ዘይመጽኣልካ እንተ ማሰሉ ድማ ኣደ ስርሓት ዘሎዎ ነገራት ብትምህርቲ እንተ ኸይድካ ከም ብዓል ቀጽሪ ብኻልኦ ዓውድታት ድማ ዘወሳወሱኻ ነገራት ንምምሃር ሕሰብ። እዚ ማለት እቲ ምብርባርካ ናብ ሕማቕ ሓሳባት ካብ ዘምርሓካ ናብ ረብሓ ዘሎዎ ነገራት ኣቕንዖዶም ንምባል እዩ እሞ፡ ካብ'ዚ ኣነ ዝጠቐስኩልካ ኣቢታት ወጻኢ ምስ ባህርኻን ግዝኡምን ዝኸይድ ጥቡብ ኣተኣታትዋ። ክትድቅስ ኣብ ትቀራረበሉ ግዜ ብዙሕ ፈሳሲ እንተ ዘይሰተኻ ይምረጽ። ምኽንያቱ ሸንቲ ከበራብረካ ስለ ዝኽእል። ብዘይካ'ዚ ኸኣ ካብ ድቃስካ ዘበራብሩ ብርቱዕ ዝበለ ድምጺ ዝኑበሩ ነገራት ከም ብዓል ሞባይል፡ ድምጺ ዘሎዋ ሰዓትን ካልእን ካብ ከባቢኻ ከተርሕቕ ፈትን። ብዛዕባ ጸገም ስድራኻ ድማ ዓቕምኻ ምፍላጥ ጸቢቕ እዩ። ኣብ ጉዳዮም ተራኻ ክተበርክት ኢኻ ትኽእል እምበር ክትቅይሮም ኣይትኽእልን ኢኻ። ስለዚ እቲ ከቀራርቦም ይኽእል እዩ ኢልካ ዝሓሰብካዮ ጸቢቓን ጥንቃቐ ዘሎዎ ኣበርክቶኻ ድኣ ሕሰብ እምበር ስለምንታይ ከምዚ ዘይከኑ እዚ ዘይገበሩ ኢልካ ኣብ ክንድኦም ክትሓስብ ክትጭነቕ ኣይግባእን እዩ። እዚ ማለት ብዛዕባ ወለድኻ ምሕሳብ ኣቋርጽ ዘይኮነስ እቲ ክትገብሮ ትኽእል ጥራይ ሕሰብ ማለት እዩ። ሓደ ንገራት ክትፈትሖም ልዕሊ ዓቕምኻ ዝኾነ ከሎም ናይ ከምዘሎዎም ምቕባል ዓቕሚ ክተማዕብል ፈትን። እዚ ማለትይ እቲ ክትገብሮ ትኽእል ነገር ጥራይ እንተትገብር ተመሪጹ ኮይኑ ይሰምዓኒ። እቲ ብዛዕባ ወለድኻ ከም ጠንቂ እዩ ኢልካ ዝገመትካዮ ቀጠባዊ ጸገም፡ ንሱ እዩ ኢልካ'ውን መደምደምታ ክወሃብ ኣይከኣልን ይመስለኒ። ከም'ቲ ዝገለጽካዮ ኣቦኻ መስተ ምስታይ'ዩ እቲ ሽግሩ እምበር ስእነት ገንዘብ ኣይኮነን። ስለዚ ንኣቦኻ ጠንቂ መስተ መስተይኡ ክትፈልጥ እንተትፍትን ወይ ከኣ እንተትውክሶ ዝያዳ ሓጋዚ ምኾነ። ምኽንያቱ ካልእ ናብዚ ናይ መስተ ህይወት ዘብጽሖ ሽግር እዉን ክህሉ ስለ ዝኽእል። ናይ ኣቦኻ መስተ ምስታይ ከም ፍሉጥ ጸገም ገርካ እንተተወሰዱ ድማ ኣደኻ ብምንታይ ክትሕልዮ ከምዝኸኣለ ተራኻ ክተበርክት ሕሰብ። ግን ሓደ ነገር ክትገብር ይግባእካ ንስኻ ንወለድኻ ወሊዶም ከም ምኳንካ መጠን ብኣዘራርባኻ ወሊዶም ደኣ እምበር መኻሪኦም ምኳንካ ዘሎሞ ቃላት ከይትጥቀም ተጠንቀቕ። ዘገድሰካ ክሰምዑኻ ስለዝኾኑ ዝሰምዕዎ ቃላትን ኣቀራርባን መረጽ።

ብዛዕባ ውልቃዊ ህይወትካ እንተመጺእና ድማ ዝርድኣካን እትርድኦን ዓርኪ ወይ መሓዛ ክህልወካ ኣገዳሲ እዩ። ሰብ ሰብ ስለዘድልዮ ንስብኣውነት ናይ መሓኻ ክሰበሉ። ሓበርኻ እትወስዶ ሻሂ ናይ ምስታይ ግዜ ረቡሓ ስለዘሎዎ ገለ ገለ ሰባት ከም ዝብልዎ “ምስ ኣዕሩኽትኻ ሓበርካ ሻሂ እትሰትየሉ ግዜ ክህልወካ ከሎም'ቶም ዘድልዩኻ ፍወሳታት ምርካብ እዩ” ከም'ቲ ዓቕምኻ ዘፍቅዶ ምስ መሓዙኻ ጸን ኢልካ እትሰምዓሉን እትሰምዓሉን ሃዋህው ይሃልኻ። እዚ መጻኢታዊ ምኽርታት'ዚ ኣብ ክንታትካ ሓጊዙ ኩይኑ እንተዘይረኺቡ ኣብ ከባቢኻ ኣብ ዝርከቦ ናይ ስነኣእምሮ ሕክምናታት ተወከስ። ስነኣእምሮኣዊ ጸገማት ክበሃል ከሎ ከም'ቲ ገለ ገለ ፍልጠት ዘይብሎም ሰባት ዝብልዎ ምዕባድ ወይ ምጽላል ማለት ስለዘይኮነ ከም'ቲ ልቡ ዝሓመመ ናይ ልቢ ክኢላ ዘድልዮ ናይ ኣእምሮ ጸገም ዝለዎም ሰባት ድማ ናይ ከምኡ ብዓል ሞያ ሓገዝ የድልዮም። ስለዚ ድቃስ ምስኣን ምስ ስነኣእምሮኣዊ ሽግራት ዝተሓሓዝ ክኸውን ስለዝኽእል ኣብ ሆስፒታላት ስነኣእምሮ ኬድካ ሕክምናዊ ሓገዝ ምርካብ ይከኣል እዩ።

ደዋሊ፡ የቐንየለይ!

ሕብረተሰብ

ናይ ህይወት መጓዕዝቲ ምምራጽ

ኣብ ጉዕዞ ህይወት ኣዝዩ ዓቢ ኣገዳሲ እንበሎ ቀዳምነታት ኣለና። ብመጸር ቀዳምነታትና ናይ ምንባር ምርጫታትን ድሌታትን ክንፈላለ ንኽእል ኢና። እንተኾነ ኣብ ናይ ሓደ ሰብ ጉዕዞ ሰለስተ ኣገደስቲ ፍጻሜታት ኣለዉ፡ ንሳተን ከኣ ምውላድ፡ ምምርዓውን ምማትን እየን። ኣብ ቀዳመይትን ሳልሰይትን ወሳኣንቲ ምርጫ የብልናን። ከኖ ንበር ቀጻጽርና ስለ ዘይኮነ ከም ንበር ወሲድና ንሕልፍ። ኣብታ ካልኣይቲ (ማለት ምምርዓው) ግን ተጨባጢ ተራኣይን ቀጻጽር ክህልወና ንኽእል። ምኽንያቱ፡ መጻኢን ንመፃኢ ዝብሉ ሕቶታት ምምላስ ዓቕምና ስለ ዝኾነ።

ብዙሓት መንእሰያት ‘ኣብ ሓቀኛ ፍቕሪ ከም ዘለኹ ብኸመይ እፈልጥ’ እናበልና ብዙሕ እዋን ንሓትት ኢና። እቲ መልሲ ኸኣ ብሓቂ ኣብ ፍቕሪ ምስ ወደቕካ ኣብ ኣእምሮኻ ዋላ ሓደ ጥርጥር ምስ ዘይህሉ'ን ብምባል ይሕበር። እዚ ነገር ናይ ስምዒት ስለ ዝኾነ ንጋ ከይኸውን እናበልና ንጠራጠር ኢና። እንተኾነ በቲ ኣልና በቲ እቲ እኹ እንዳዓ መንገዲ'ዩ። ካብዚ ልዕል ኢሉ ዝተገልጸ ሓሳብ ሓደ ሕቶ ክለዓል ይኽእል። ምስ ሰብ ኣብ ፍቕሪ ክንወድቕ ዝኾነና ዘሎ ሓይሊ እንታይ'ዩ፡ እዚ ልዕሊ ንበር ሓይሊ (ፈጣሪ)፡ ዕድል ወይ ቅንዕውነ ወይ ብጌጋ ኣይኮነን። ምስ ፈቲናዮ ዘለና ኣብ ፍቕሪ ክንወድቕ ዝገበረና ሓይሊ ምስጢር'ውን ኣይኮነን። ብቕልል ዝበለ ኣገላልጻ ብምሕባሩ'ውን ኣትሳውን ስሕበት ዝቕል ስምዒታዊ ደስታ ወይ ባህታ'ዩ ንሓደ ሰብ ኣብ ፍቕሪ ከም ንወድቕ ዝገበረና። ኣብ ፍቕሪ ምውዳቕ ሓደ ደስ ዝበል

ናይ ህይወት ተመክሮ'ዩ።

ስለምንታይ'ዩ ኣፍቃሪ ክህልወና ዘድልየና፧ ነዚ ሕቶ ንምምላስ ደሊታት ወዲ ሰብ ክንፈልጥ ኣለና። ሰብ ዓቕሙ ድኣ ክፈላለ ይኽእል ይኸውን እምበር ተቐባልነትን ኣድናቖትን ካብቲ ቀንዲ ዘድልዮ ነገር'ዩ። በዚ መሰረት ኣብ ፍቕሪ ዝርከቡ መጻምድቲ ሕድሕዳዊ ኣድናቖት ስለ ዝወሃቡ ኣፍቃሪ ክህልወና ንደሊ። ከምኡ'ውን ወዲ ሰብ ንሱ ክገብሮ ኩሉ ክኽእሎ ንዘይክእል ነገር ካብ ካልእ ክረኽቦ ስለ ዝደሊ ኣብ ሕድሕዳዊ ምምልላእ ዝተሞርኮሰ ፍቕሪ የድልዮ። ኣብ ፍቕሪ ሂብካ ክትቅበል ስለ ዘሎካ ንደሊታትካ ኣብ ግምት ዘእተወ ዝምድና ክትምስርት ስለ ዝኾነልካ ናይ ህይወት መጓዕዝቲ ብጥንቃቐ ክትመርጽ ኣሎካ።

ኣብ ፍቕራዊ ጉዕዞ ብዙሕ ደስ ዝበል ጸቢቕ ግዜ ከሕልፍ ንኽእል ኢና፡ በዚ ተደፋፊኦና ሕገስ ሓዳር ክንምስርት ንኽእል ኢና ማለት ግን ኣይኮነን። ኣብ ፍቕሪ ሓደ ካብ መጻምድቲ ደስ ዝበሎ ጠባይ ምስ ዝዕዘብ ‘ንምሕዳርሲ’ዩ’ ብምባል ንመርዓ ከም ለዋጢ ተኣምር ክንርእዮ የብልናን። ኣብ ግዜ ንእስነት ‘ፍጹም መርዓ ሕገስ ናብራ ክሳዕ መወዳእታ’ እናበልና ኢና ንትስፈው። እቲ ሓቂ ግና መርዓ ብዕረ ዝተቐብአ መዓር'ዩ። እዚ ማለት ነቲ መሰናኽል ምስ ሰርና ኢና ውሑስ መርዓ ንመርሖ።

ኣብ ምምራጽ መጻምድቲ ቀጠባዊ ማሕበራዊ ፍልስፍናን ካልእ ኩነታትን ክንሰማማዕ ንኽእል ኢና። ዘይሰማማዓና ክሳብ ድማ ባህርያዊ እንተ ኾነ ሕገስ ናብራ ንምምራሕ ኣብ ናይ ህይወት መጓዕዝቲ ንመርጸሉ ግዜ ፍልልያትና ክውሕድ ኣለና። ኣብ ምምስራት ሓዳር ዕድመ ወሳኒ ተራ ይጻወት'ዩ። ኣብ ሕብረተሰብና ብዙሓት ብዙሕ ሕቶ ዝሕተቶ ፍቕርታት ብልቡጽ ወይ ሕገስ ሓዳር ክንመርሕ ወዲ-ተባዕታይ ትሕቲ 24 ከምኡ'ውን ጓል-ኣንስተይቲ ድማ ትሕቲ 22 ዕድመ ክኸኑ የብሎምን ይብል። እዚ መምዘኒ ዛዛሚ'ዩ እኳ እንተ ዘይበልና ከም መሰረት ወይ መጠኒ ክኸውን ይኽእል'ዩ። ሓደ ኣቦት ናይ ዘይበሰሉ ዕድመ ዝምስርትዎ ዝምድና ደማሚንታ ሃረን ጃንን'ዩ።

ሃረን ጃንን ፈለማ ተማሃሮ ቀዳማይ ዓመት ናይ ኮለጅ ከለዉ'ዩ ፍቕርም ዝጀመሩ፡ ጃን ኣዝያ ምልክዕትን ውሓለን'ያ ዝነበረት። ሃረ ድማ ነፍሒ ብዓል ሰራሕ ደረት ነሩ። ሃረን ጃንን ደስ ዘበል ግዜያት ናይ ምሕላፍ ክሕልፋ ጀመሩ። ኩሉ ሃምም ከመይ ገይርም ናይ ኮለጅ ትምህርቶም ይዛዘሙ ዝበሉ'ዩ ነይሩ። ምስ ግዜ ግና ክልቲኦም ነጻ ኩይኖም ብዛዕባ መርዓን ሓዳርን ክዕልሉ ጀመሩ። ጃን ሕሉፍ ተመክሮኣ ብምዕዛብ ክልተ ዕማም ማለት እናተማህረት ክትሰርሕ ከም ትኽእል ኣረጋገጸት። ብተሳፋዉ ኣጠማምታ ካብ ትምህርታ ብደሊታ ከቋርጽ ኣገዲሲ እንተኸኣ'ዩ ድማ ክትጉብር ከም ትኽእል ኣመነት። ሃረ ግን ትምህርቱ ክዛዝም ከም ዘለዎ ወሰነ። ብሕገስ መንፈስ ኣብ ምርድዳእ ምስ በጽሑ ከምርዓዉ ወሰኑ። ሕጊ ኮለጅ ኣብ መንን ትምህርቲ መርዓ ስለ ዘይፍቅድ ኣብ መወዳእታ ናይ ቀዳማይ ሰሚስተር ብምምርዓው ድሕሪ ሕጽኖቶም ንበቕጽል ግዜ ከምህርም ዝኽእል ገንዘብ ብምእካብ ክጅምሩ ተሰማሚዖም። ድሕሪ መርዓኦም ነገራት ከለዋወጡ ተጓዝሙ። ከሉ ከም ዝሓሰብዎ ኩይኑ ኣይጸንሓሎምን። ሃረ ብዘይ ተመክሮ ቀልጢፉ ስራሕ ክረኽብ እኳ እንተ ኻኣለ ደሞዙ ግና ንቕድሚት ብምኽድ ተሰፋኡ ዘዕወቱ ኩይኑ ኣይረኸቦን። ዘድልዮም ጥረ ነገራት ብምዕዳግ ተረፍ ኣኪቡ ንዝቕጽል ዓመት ከምህርም ኣይከኣለን። ጃን ብዙሕ ፈተና ሕሉፍ ተመክሮኣ ግን ክሕግዛ ስለ ዘይከኣለ ስራሕ ክትረኽብ ኣይከኣለትን።

ግዜኦም ኣኺሉ ናብ ኮለጅ ምስ ተመልሱ ተሰፋኦም ጸልሚቱ ዓቕሎም ጸበቦም። ስድራቤት ጃን በቲ መርዓ ሕጉሳት ስለ ዘይነበሩ ንምሕጋዞም ድሉዋት ኣየርኣዩን። ስድራቤት ሃረ እንተ ኾኑ'ውን እኹል ዓቕሚ ስለዘይብሎም ንኽሕግዝዎም ንኮለጅ ክቕጽሉ ዝኽእሉ ሓገዝ ክገብሩሎም ኣይከኣሉን። ሃረን ጃንን ከሉ ከም ዝሓሰብዎ ብዘይምኻኑ ዓቕሎም ኣጸበቦ። ሕልሞም ተሰይሩ ሕገስ ሓዳር ናይ ምሕላፍ ባህጎም ተቖጽየ። ከም ሳዕቤኑ ድማ ነንሓድሕዶም ክጸላለው ተረኽቡ።

እዚ ዛንታ ኣብ ናይ ህይወት መጓዕዝቲ ምምራጽ ክሕግዘና ዝኽእል ሓደ ዓቢ ትምህርቲ ኣሎዎ። መጺኡ ዘይንቀጽሮ ክፍሊ ግዜ'ዩ። ስለዚ ንመጻምድትና ክሳዕ መወዳእታ ብሓደ ክንጸንሕ ኣልና ስለ ንመርጽ ዘለና ከሉም ብጽሑፍ ኣሉታውን ክጸልወና ዝኽእሉ ነገራት ኣብ ግምት ከእትዎም ኣለና። መጻምድትና ሕሉፍ ባህርያት ቀቢሩ ክቕበሎ ስለ ዝኽእል ኣብ ርእሰን ከሕልፍኖ ዝጽበ ትምህርትን ትሕቲ ትዕዝብቲ ክሓልፍ ዘድሊ ኣለና።

መጻምድቲ ክንመርጽ ከለና ንሕበሮ ክንሓቶ ዝግባእ ሕቶታት፤

(1) ተመሳሳሊ ድሕረባይታ ኣለናዶ፧ እዚ ማለት ንሓዳር ማሕበራዊ ኣቃውማ ካልእ ክጸልወና ስለ ዝኽእሉ ድሕረባይታ ምጽናዕ ኣገዳሲ'ዩ።

(2) መጻምድተይ ስድራቤታዊ ዝምድና ከመይ'ዩ ወይ ከመይ'ያ፧ እዚ ሕቶ “ጸቢቕ” ብምባል ምስ ንምልሶ ሕገስ ሓዳር ናይ ምምስራት ብቕዓትና ርሑቕ'ዩ።

(3) ምስ መጻምድትና ኣብ ንሕልፎ ግዜ ዕላልና ኣብ ናይ ሓባር ወይ ተመሳሳሊ ድሌት ከምኡ'ውን ተመሳሳሊ ዕላማ ኣሎዎ ድዩ፧

እዞም ሕቶታት ብምምላስ ናይ ህይወት መጓዕዝትና ክንመርጽ ንኽእል። መጻምድቲ ክሳዕ መወዳእታ ኣብ ጸቢቕን ሕማቕን ብሓደ ብምጽናዕ መፍትሒ ዝኾኑ ናይ ህይወት ምቕሊ ስለ ዝኾኑ ብጥንቃቐ እንተ መረጽና ተመራጺ'ዩ።

ብንያም ኣሰፋው

ቅኒያት

መሓሪ ዑቕባሚካኤል

ኣደታት ዝኣክል ተመጊበንን ሰትየንን፡ ወዮ ውራይ - ስራሕ እንተኾነ'ውን ከይዘሓለ እንከሎ ክሰናበታ ይደልየ'ሞ

ሓብተይ ለማልሞ

እከለ ለማልሞ

ባዕለይ ክዘዝሞ

ኢለን ዘምጸኣን ይዛዝሞ፡፡ ገለ እቲ ምትእኽኻብ ዝመቐን ወናማት ግና

ናባይ ኢያተኣ

ከምዚ ኢላተ፡ ይብላ፡፡ ብፍላይ ገለ ጸወታ'ምበር ካልእ ቀለብ ዘይብሎም ደቂ-ተባዕትዮ ምስኣን ምስ ዝጸንሐ ካብኣን ክፈላለዩ ኣይደልዩን፡፡ ናይ ወግዒ ዘይናቱ ሂብዮ እትብሉ ኣንበበቲ እንተለኹም ግና ሃየ ነሓሰ ከይተወድአት ኣብ ኣኢደኩም ዘሎ ትሕዝቶ ናብዚ ዓምዲ ወሰ ኣብልዎ፡፡ ጋዜጣ ሓዳስ ኤርትራ ከኣ ካብ ምእንጋድ ድሕር ኣይትብልን፡፡ ነገርያ ምጽሓፍ ዝተሃለየኩም እንተሃለኹም'ውን ናብ ጋዜጣ ሓዳስ ኤርትራ ስልኪ ብምውቃዕ ሓሳብኩም ኣካፍሉ፡፡

ኣብ ዝጠዝሕ ሕብረተሰብና ወርሒ መስከረም ብወርሒ ዕምበባታት ይፍለጥ፡፡ ዕምበባን ጽገን ድማ ከርሲ ፍረ'ዩ፡፡ ዝዕምቡብ ይፈሪ ዝጸግን የጥሪ

ምልጡጥ ብዘመስል ኣገባብ ከኣ እንደገና ህር ዝበለ ጓይላ ይትከል፡፡ ግዳ ኣይነውሕን፡፡ ከም ፍቕሪ ቤት ምሕጻን ብጥዑሙ ይኹለፍ፡፡ ኣይትኩለፉንን ኣይኮለፍኩምን፡፡

ንወዮ ሓደ ካብ ኣበሃላታትና ኣልዒለ ከሳልዮ ዝቐነኹ ጽሑፍ'ውን ሎሚ ክዛዝሞ፡፡ ከምቲ "ወየን ዝቖንጠራ ዘልዓላ ይመስለን" ድኣ ከይትብሉ'ምበር፡ምቕንጣርካብብዙሕ ነገር ሐደት ወይ ንግለቱ ምሳድ'ዩ፡፡ እዚን እትን ክብል'ኳ እንተዘይ ደለኹ፣ ካብቶም ንኽትቀንጥሩ ወስ ዘይብልኩም ኣነ ይሓይሽ፡፡ ከመዮ ኣናብስ ንምህዳን ዘወፈሩ ኣኽላባት ዝበልዎ፡፡ እቶም ኣናብስ ንምስጓግ ዘወፈሩ ኣኽላባት ንዓዲ ተመልሱ'ሞ ካብ ወዮም ዓዲ ዝወዓሉ ኣኽላባት፣ ንሓደ ካብቶም ወፈሮም ፈሪሆም ዝተባህለሎም ኣኽላባት "ፈሪህካ ከኣ ኔርካ ኢሎሙኻ" በሎ፡፡ ቡቲ ዘረባ ቅጭ ዝመጸ ከልቢ "እወ ሓቅኻ፣ ግን ካብቶም ዓዲ ዝወዓሉ ከኣ ኣነ ይደፍር" በሎ፡፡ መቸም ከም ብዕራይ ጉሲየ ንእግረ መንገድኻ እናጫዕመድካ ምኻድ ለሚደዮ'ዩ፡፡ ዘልመድካ ኣይትኽላእ ከም ዝበላኦ ኣደይ ኢታይ፡፡

ንኣርእስቲ ብዘጥዕም መንገዲ፣ ንወርሓት ሓምለን ነሓሰን ሸናጢፈዮም'ዩ፡፡ እዚን ከምዝን ኣጉዱልካ፣ ንኸምዚ ዝኣመሰለ ከኣ ይብሃል፡፡ ፍረ ውጽኢት ዕምበባ'ዩ፣ እኽሊ'ውን ውጽኢት ጽገ ንምባል ዝተመሰለ ከኣ'ዩ፡፡ ከምቲ ኣብ ዝሓለፈ ሰንበት ዝተባህለ መስከረም ፍርቂ ነሓሰ፣ ጥቅምቲ ፍርቂ መስከረም ይብሃል፡፡ እዚ ማለት ምዕምባበን ምጽጋይን ካብ ፍርቂ ወርሒ ነሓሰ ክጅምር እንከሎ እቲ ናይ ድሒሩ ዝመጽእ ክልተ ሰሙን ወርሒ መስከረም ከኣ ናብ ጥቅምቲ ገጹ ይኸይድ፡፡ ነዚ ድማ እቲ ወርሓት ባዕሉ የካውኖ፡፡ ንፍርቂ ወርሒ ነሓሰ ገሚዓ ዝወሰደት መስከረም፣ ባራኸት ናይቲ ዓኳይ ዓመት ምሉእ ዝጸዓረሉ ዘራእቲ ትኸውን፡፡ ንዘጠዝሐ ሱብ ሓረስታይ ኣብ እዋን ክራማት ጥራሕ ዝጽዕር ይመስሎ ይኸውን፡፡ ግዳ ኣይኮምኡን፡፡ ሓረስታይ ዓመት ምሉእ'ዩ፣ ምስ ግራውቱ ዝውዕል፡፡ ዘቐንእ ዘረባ ድኣ ከይከውን'ምበር፣ ሓረስታይ ልዕሊ ብዓልቲ እንዳኡ ንግራቱ የቀጥጥር ይብልዎ፡፡ ግዳ ደቀንስትዮ በዚ ዘረባ ኩብደን ኣይብልዓን፡፡ እምበሺ'ኳ ድኣ ኑቲ ምስ ግራቱ ከዕልል ዝውዕል ወዲተብዓታይ ብኣኛ ነገረን ይቕበላኦ፡፡ ነዚ ዕላል መጠገሲ ዝገበረ እምበኣር'ዩ፣ "ብዘይ መኻርም ሱብኣይ ነይኸርም" ተባሂሉ ዝምሰል፡፡ ሱብኣይ ኑቲ ንዝመጽእ ዓመት ዝሓርሶ ቦታ ኣቐዲሙ ኩዓልዎ ምእንቲ ብዓልቲ እንዳኡን ኩቡቱን ሐዙ'ዩ ዝወፍር፡፡ መኻርም ከኣ ይብሃል፡፡ ካብ ዝናምን ነኽስን ዘዕቀቦ ብኽልተ ሰፍኢ

"...መስከረም ኖብ እኹሊ"

ባዕለይ ክዛዝሞ

ሓመድ ዝድብደብ ግዚያዊ ገዙ፡ "መኻርም ኣይደብደብ፣ ወዲ ሓወቦ ኣይወደብ" ዝብል ምስላ ዝሰማዕኩም፣ እዚ ዕላል ኣይሕደሰኩምን፡፡ መኻርም፣ ምድሪ ክራማት ከም ዘሎ ንኽሕብር፣ ዝኣኽሎ ሓመድ ክረክብ ኣይግባእን፡፡ ከምኡ እንተድኣ ኩይኑ፣ ዓላ (ምቑእነት) ስለዘፈጥር፣ ተመራጺ ኣይከውንን፡፡ ምድሪ ዝናብ እናሃረሞ፣ መኻርም ማይ ዘይነጥብ ምስ ዝኸውን ሱብኣይ ድቃስ ይጠልሞ፡፡ ዝዓበራ ኩብቱ ምስ ዝጉርበሳ (ክትንስእ ወይ ክኾዳ ኩብላ ምስ ዘወድቃ፣) ዝብላዕ ደልዮን ምስ ዝቖላ፣ ወይ'ውን ዝጹብኣን ምስ ዝመጽእ ዝረድእ ኣይረኽበን፡፡ ንምግናን ተባሂሉ ዝጽወ ድኣ ከይመስለኩም እምበር፣ ኣብ ከምዚ ዘይዕልዊ እዋን ሓረስታይ፣ ድርዕቶ ኣይማላእን ይብልዎ፡፡ ከምቲ ቅድም ኢሉ ዝተገልጸ ክርትም ኢሉ ከይድቅሰ'ሞ ዝብለጽ ድላይ ልቡ ከይጉብር፡፡ እዚ ከኣ ኑቲ ብስንፍና ዝሰራሕ ዝማስሎ ሱብ ካብ ሎሚ ንደሓር መለበሚ ይኹኖ፡፡

ኣብ ያታዊ ሕብረተሰብ ትግርኛ ካብ ምቹኣል (ሚከኤል ነሓሰ) ንደሓር ሸዊት በለስ ክብላዕ ይከኣል፡፡ ንኑበሰ ጸወራትን (ኑበሰ ጸራት) ካልእ ሕማም ውሽጦም ዝኖኾም ወገናትን ግና እዝን ከምዚን ከይተባህለ ቅድሚ'ዚ ዝተጠቕሰ ግዜ ይፍቀድ፡፡ ብቻስ ይሸውት ጥራይ፡፡ ኑቲ ዝናብ እናተጸበየ እትዋት ዝረክብ ወገን ከኣ እዚ ኢጋጥሚ መዋሰኡ ይኸውን፡፡ ግዳ ዝጠዝሕ ወገን ነዚ ሸዊት እናተባህለ ዝግለጽ ህያብ ክራማት፣ ከም ሓድሽ እኽሊ ኣይሓሰቦን፡፡ ዋላ'ኳ በለስ'ውን ከም ግራት ሓጺርካን ሓሊኻን ዝብላዕ እንተኾነ፣ ከምቲ ዘረእካን ጸሂኻን፣ ዓጺድካን ኣኺድካን ቤት ዝኣቱ እኽሊ ገጽ ኣይወሃቦን፡፡ ነዚ ሓሳብ ኣብ ውሽጡ ዝሓዘ ኣባል እቲ ሕብረተሰብ ድማ'ዩ፣ ንወርሒ መስከረም ከም ወሃቢት ሓድሽ እኽሊ ዝሓሰቦ፡፡ ኣብ መፈለምታ ወርሒ መስከረም ጥራይ ከኣ'ዩ ሓድሽ እኽሊ ክጠዓም ዝፍቀድ፡፡ ቅድሚ'ዚ ዝተባህለ ግዜ ዝኣኽለ ዘራእቲ ምስ ዝርከብ "ኣብርዒኑ" ይብሃል ነበረ፡፡ ምብርዓን፣ ጥንሲ ይኹን ካልእ ፍርያት ቅድሚ'ቲ ዝግበኦ ግዜ ክወጽእ ወይ ብዘይ ዓቕሙ ክፈሪ እንከሎ'ዩ፡፡ ቅድሚ'ዚ ዝተባህለ ግዜ ዝሸወተ ዘራእቲ፣ ወላ'ኳ ብዝሞገአ ዝበሰለ እንተኾነ፣ ግዜኡ ዘይሓለወ ተባሂሉ ሰሊዕካ ይኹን ዓጺድካ ንኣድገ በቒሊ ይወሃብ፡፡ ምስ እዋን ኣነጺርካ ጭራሽ ዘኽፈአ ምስ ዝኸውን ግና፣ እግሪ ሱብ ይግዝሞ ተባሂሉ ናብ መንገዲ ይድርበ፡፡ ምስ ሐማኡን ውሽማኡን ዝሓደረ ከኣ እናሓምተሎ ይኸይድ፡፡ ክንዮ'ዚ ክኸይድ ዝደለየ ሱብ ማይ ድጋም ዝኣምኖ ኣምጺኡ ንወዮ ኣብዘይ እዋኑ ዝኣኸለ ዘራእቱ ይነጽግሉ፡፡ ብዘጠዝሐ ዘይጉድእ እንተድኣ ኩይኑ ንዘዝኣኸለ ዘራእቲ እናሰለወን እናቑረጸን ኣብ ውሽጢ ግራት ዘጽንሖ ለባም'ውን ኣይሰኣንን፡፡ ካብዚ ዝተላዕለ'ዩ ድማ "ግራት ምስጢራ ትሓብእ" እናተባህለ ዝምሰል፡፡ ሓረስታይ እዚን ካልእን እናገበረ ይጸንሕ'ሞ ቅዱስ ዮሃንስ ምስ ኣኸለ ሓድሽ ፍርያት ክቑደስ ይጀምር፡፡ ኣብ ግእዝዊ ካለንደር ቅዱስ ዮሃንስ መጀመርታ ወርሒ መስከረም ምኻኑ ፈሊጥክምዎ ኣለኹም ኢለ'ዩ፡፡ ኑቲ ኣቐዲሙን ኣብ እዋኑን ዝኣኸለ ምህርቲ ኣብዚ ዝተባህለ መዓልቲ ክቑደሶ እንከሎ፣ እንተስ ክራማት ድሒሩ ወይ'ውን ምድሪ ረጊኡ (ዝናብ ኣብ ግዜኡ ጀሚሩ እንከሎ ገለ እዋን ዘራእቲ ይኹን ካልእ ብቑልያ ምድሪ ካብ ምሸዋት ይሕንግድ'ዩ፡፡) ዘርክብ እኽሊ ኣብ ዝሰኣነሉ ከኣ ብጭልቀዕን ጭሕምን ይውዕል፡፡ እዚ ዳሕረዋይ ጥቡብ "መሰምቡዲ" ይብሃል፡፡ ሓረስታይ ኑቲ ዝሰኣነ ዘይብሉ ክስሱ፣ ዓጠጥ እናበለ ግዜ ዝወሰደ ዘራእቲ፣ ከከም ዝጠዓመ ገይሩ የነቓቕሖ፡፡ ንኣብነት ዕፉን ካብ ምስዋት ምስ ዝሕንግድ፣ ሓደ ዋና ግራት፣ ካብ ወዮ ግራት ዕፉን ክልተ ሰለስተ ኩልኳል (ጉምቦ ወይ ዒልቦ) ዕፉን ይሰልዕ፡፡ ካብ ግራት ከየውጸአ ድማ ኣኣብ ዝመረጸ ቦታ ናይቲ ግራት ፋሕ የብሎ፡፡ እዚ ከኣ ምስቲ ካብ ሰባ ዝውሓት ማሽላ ወይ ንዑፍ ወይ ንወንጮፍ ዝብል ዝሰማማዕ ይመስል፡፡ ነገረይ ድኣ ከይገፍሓኒ'ምበር፣ እዚ ጥቡብ ኣብ ኩሉ ህይወት ሓረስታይ እምብዞ እተዘውተረ'ዩ፡፡ ንኣብነት ምልኣ ምሓዝ ዝኣብያ ወይ ዘይከኣላ ኣሓ እንተተበዚሐን ጓሳ ናቱ ጥቡብ ይጉብር፡፡ እቲ ከምዚ ሎሚ ጾም ምስ ኣተወ ዘይዕለል'ሞ ይጽኑሓልና፣ ኑቲ ኣፍካ መለእካ ዝዕለሎ እንተበልናዮ ግና ዝጎዝዞና ኣይንረክበን፡፡ ንወየን ስራ ወይ ትልዋ ጥዒምወን ምላድ ምራኽ ዝጠንጠናኦ ኣሓ ምስ ብዕራይ ጸሚዱ ይሓርሰን፡፡ ዝብላዕ እውን ይብቀለን፡፡ እዚ ኩሉ ገይሩ እትሰምዕ ላም እንተረኸቡ ግና ገጽ ብዕራይ ከምዝይ ትርኢ ይጉብር፡፡

ካባኻትኩም

ምስሊታት

ሃብታም ንሃብታም ይጠቓቐሱ፣ ድኻ ንድኻ ይለቓቐሱ፡፡

ሕማቐን ጠበቐን ርእሶም እናኖቓቑ ይኑበሩ፡፡

ሚስ ይዕደል ብብርለ፣ ቀርበት ይምለጥ ብሸንኮሉ፡፡

ምስ ጠረጥካ እግሪ ይእኩብ፣ ምስ ሱሓትካ ምኽሪ ይርክብ፡፡

ርእየ ዝበለ ጣጣ የምጽእ፣ ኣይረኣኹን ዝበለ ካብ ጣጣ ይወጽእ፡፡

ቀሺ ኣየስረቐ፣ ነዊሕ ኣየውረቐ፣ ሰበይቲ ኣይትድረቐ፣ ምድረ ሰማይ ከይንቐነቐ፡፡

ቤት ብዘይ ሰበይቲ ደምባ ብዘይ ኩቡቲ ኣይመውቕን፡፡

ከይመኸርካ ዝግበር፣ ከይበሰልካ ዝጋገር፣ እቲ ይገፍሕ እቲ ይፍሕ፡፡

ፍልጠት የኸርይ፣ ሃብቲ የብልዕ፣ ትህኪት የጣልዕ፡፡

ሰዒድ ሳልሕ - ጸሮና

ወግዒ ቀዳሞት

ሓብልን ኩሕልን፣ ቀሸን መሓልን፣ ሸመኛን ኢታላልን፣ ጉሒላን ሰዓልን፣ ነፍዕን መስተርን፣ ሰበይትን ሓያልን፣ ወረዳን ሃላይን፣ ጓሳን ሓንኳልን፣ ሳዕሳዕን ተማህላልን፣ ክሰማማዕ ኣይክእልን፡፡

ሓብርካ ዝመኸርካዮ፣ ኣድቂቕካ ዝመተርካዮ፣ መጺኻ ዝሰተኻዮ፣ እቲ ኣይጎድኣካ፣ እቲ ኣይሓንቀካ፣ እቲ ኣየስርንቐካ፡፡

መርገም ዘይጸገበ ድኻ ይብድል፣ ጽልኢ ዘይጸገበ ሚስ ይዕድል፣ ኣብ ዘየእትወካ ምእታው ፍሉጥ ግድል፡፡

ምስ ዘይፈልጥ ዝተዛረብካዮ፣ ኣብ ልዕሊ ቐላይ ዝጸሓፍካዮ፣ እቲ ኣይጸኩብ እቲ ኣይንብብ ከምዝይ ጸኻዮ፡፡

ላም ሓዊ ወለደት ከይትልሕስ ነደደት፣ ከይትገድፎ ወለደት ብኸሉ ተገደደት፡፡

ኣሰታትያ ሓተላ፣ ኣወናዝፋ ነጸላ፣ ኣተዓልላ ጓይላ፣ የድሊ ሚሌ፡፡

ቀርበት ተበላሽያ ኣብ ምንታይ፣ ኣብ ምንፋሓ ኣይ ኣምንፋሓን ኣብ ምጥባሓ'ምበር ከይዳ ገፊሓ፡፡

ስፖርት

ዮናታን ጉብረሂወት yogh@zena.gov.er

ቀይሕ ባሕሪ vs ደንደን

ዜና ወጻኢ ብሓጺሩ

+ ዚነዲን ዚዳን ንሰለስተ ዓመት ብምፍራም ምስ'ታ ሻምፕዮን ላ'ሊጋ ዝኾነት ሪያል ማድሪድ ንዝጸንሖ ውዕል ኣናዊሑ። እዚ ሓድሽ ውዕል ነዚ ዋንጫ ሻምፕዮንስ ሊግን ላ'ሊጋን ዘምጽኣላ ፈረንሳዊ ኣሰልጣኒ ክሳብ 2020 ኣብ ሳንትያጎ በርናቡ ዝዕቅብ እዩ። ኣብ ጥሪ 2016 ንራፋ በኒተዝ ክትክእ ዝተመዘዘ ዚዳን፡ ንናይ ማድሪድ ትሕዞኡ ብዋንጫ ሻምፕዮንስ ሊግ እዩ ፈሊሙዎ። ቀጺሉ ድማ ኣብ ዓመተ 2016-17 ንጽዋእ ላ'ሊጋ ከምኡ'ውን ዘውዲ ኤውሮጳ ንኻልኣይ ግዜኡ ብምዕዋት ክብሪ ረኺቡ - እዚ ፍጻመ ንማድሪድ ድሕሪ 1958 ንመጀመርታ ግዜኣ'ዩ። እዚ ተጻዋታያ ነበር እንተላይ ንዋንጫ ክለባት ዓለምን ክልተ ዓወት ዩዌፋ ሱፐር ካፕን እውን ኣምጺኡ እዩ። ሓንቲ ካብኣን እታ ኣብዚ ቐረባ እዋን ኣንጻር ማንቸስተር ዩናይትድ ኣብ ዝተጻምደሉ ዝሰፍሰፋ እያ።

+ ኣሰልጣኒ ኣርሰናል ኣርሰን ቨንገር ኣብ'ቲ ንሌስተር ሲቲ 4ብ3 ዝሰዓሩሉ በዳሂ መኽፈቲ ጸወታ ኣብ ልዕሊ ኦሊቨር ጂሩድ ንዝወሰዶ ውሳነ ኮፍ ምባል ኣብ መንበር ተቐየርቲ ንኽዕርፎ ኢሉ ከምዝኾነ ገሊጹ። ጂሩድ ብዓርቢ ግጥም ፕሪመር ሊግ ኣብ ዝተኣንገደሉ ስታድዩም ኢማራትስ ክለቡ ኣርሰናል 3ብ2 እናተመርሐት እንከላ እዩ ካብ መንበር ተቐየርቲ ተንሲኡ ንጸወታ ዝኣተወ። ከምኡ ተቐይሩ ዝተጻወተ ኣሮን ራምሲ መመዓራረይት ሸቶ ድሕሪ ምምዝጋቡ ድማ'ዩ ኣብ መበል 85 ደቒቕ መዐወቲት ሸቶ ብርእሱ ኣብ ሰኪዔት ዘዕለበ። ምምጻእ ኣሌክሳንደር ላካዘቲ ናብ ኢማራትስ ነዚ ወዲ 30 ዓመት ኣጥቃዓይ ኣናዊጹዎ ምህላው ዝሕበር ኮይኑ፡ ቨንገር ኮፍ ከብሎ ምውሳኑ ድማ ብተዘዋዋሪ ንኽወጽእ ዕድል ይወሃቦ ከምዝሎ ይትንተን።

+ ብግሌዜር ፋሚሊ ዝፍለጡ ወነንቲ እንግሊዛዊት ክለብ ማንቸስተር ዩናይትድ፡ ንክልተ ሚእታዊት ብርኪ እታ ክለብ ክሸጡ ምዃኖም ቢቢሲ ሓቢሩ። እዛ ዓባይ ክለብ በዞም ኣሜሪካዊ መበቆል ዘለዎም ስድራ ካብ 2005 ጀሚራ ከምትውነን ይፍለጥ። ኣብ ኔው ዮርክ ሕቡራት መንግስትታት ኣሜሪካ ዝመደበሩ ናይ ብርኪ ማሕበር ነዚ ክልተ ሚእታዊት ብርኪ ብ56.4 ሚልዮን ፓውንድ ክገዝእኦ እዩ መዲቡ ዘሎ።

ስድራቤት ግሌዜር ንማንቸስተር ዩናይትድ ቅድሚ 12 ዓመት ብ790 ሚልዮን ፓውንድ እዮም ዓዲጎማ። ኣብ ዝሰዓበ ዓመታት ድማ ን10 ሚእታዊት ብርኪ ከምዝሸጡ ይግለጽ። እዞም ሰብ ጸጋ ስድራቤት ነዚ ዝበሃል ዘሎ ምሻጥ 2 ሚእታዊት ብርኪ ሰሉስ ከትግብርዎ ትጽቢት ይግበር።

90' - ርእሱ ዝኸኣለ ናይ ክብሪ ጸወታ!

ስታድዩም ኣስመራ ሎሚ ንጸወታ እተን ኣብ መንጐኣን ሓያል ስፖርታዊ ህልኽ ሰሪጹ ዝርከብ ቀይሕ ባሕሪን ደንደንን ከተሳሲ እያ። ንዋንጫ ሻምፕዮን ሱፐር ዲቪዥን

'ኤ' ዞባ ማእከል ዓመተ ስፖርት 2016-17 ደንደን ከምእተዓወተትሉ ግና ብዓንተቦኡ ተፈሊጡ እዩ። እሞ እንታይ ደኣ! . . . ናይዚ እዋን'ዚ ክልተ መወዳድርቲ ዓርሞሸሽ ክለባት ዞባ ማእከል ፊት ንፊት ተራኺበን ክብሪ ማልያኦን ዝሕልዋሉ ብምዃኑ፡ ኣብ ውሽጢ 90 ደቒቕ ዘሎ ቀጥታዊ ተወዳዳርነት ተጻወትተን ኣጠቓቕማ ሜላ ኣሰልጠንተን ኮታ ኣብ ንሓድሕደን ዝህሉ ሓፈሻዊ ናይ ጋንታ ጸብለልትነት እቲ ብኻልእ ሸነኽ ዝርአ ነጥብታት እዩ።

ኣብ ውድድር ሻምፕዮን ክለባት፡ ዕላማ ዓበይቲ ጋንታታት ማለት ደንደን፡ ቀይሕ ባሕሪ . . . ዋንጫ ምውሳድ እዩ። ኪንዮ እዚ ግን እዘን ክለባት ነንሕድሕደን ኣብ ዝገጥማሉ እዋን ኣብ'ታ 90 ደቒቕን ድሕሪኡ ዘሎ መዓልታትን ደገፍቲ ዕላሎም ብውዕሎ ዓወት ወይ ስዕረት ስለዝቕንይ፡ ደረትካ ነፊሕካ ክትቕንይ ወይ ርእስኻ ኣድኒንካ ክትወጽእ ዝውስኖ ናይ ክብሪ ግጥም እዩ።

ብዘይካ ኣብ ኣርባዕተ ጸወታታት ብሰንኪ ብመቕጻዕቲ ኣብ ካልእ ብምሉኡ ጸወታታት እዚ ዓመት ብብቕዓት ዝተዋስአ ኣከፋፋሊ ደንደን ኢዮብ ግርማይ ብዛዕባ'ዚ ጸወታ እንክገልጽ፡ "ንኽብሪ ማልያና ኢና'ምበር ጸወታ ኣብቂዑ'ዩ። ብፍሉይ ንቀይሕ ባሕሪ ኢልና ዝተዳለናዮ የሎን፡ ከምቲ ንኻልኦት ጋንታታት እንገብሮ ምቅርራባት እዩ ዘሎና። ክብሪ ማልያና ግን ፈጺምና ኣይነድፍርን!" ይብል።

እዚ መስመር ምክፍፋል ደንደን ልዕሊ ዝኾነት መወዳድርታ ክለብ ጸብለል ንኽብል ልዑል ኣስተዋጽኦ ዝገበረ ድንቂ ኣከፋፋሊ፡ ሻምፕዮንነቶም ኣረጋጊጾም እኳ እንተ'ለው፡ ንቐይሕ ባሕሪ ኣቕሊሎም ከምዘይርእዩዋ ድሕሪ ምግላጽ፡ "ንፍጻመ ዋንጫ ናጽነት ንምሕላፍ ኣብ ዝተራኸብናሉ ስለዝሰዓሩና ሎሚ ኣንጻርና ንዘካይዱዎ ጸወታ ውዱእ ዝገበሩዎ'ዮም ዝመስሉ፡ ብዝኾነ ክስዕሩና ድዮም ክንስዕሮም ሜዳ ክፈርደና'ዩ።" ኢሉ።

ቅልጣፈ ሓዊሱ ላዕልን ታሕትን ብምባል ንስምረት ጸወታኦም ብምሕላውን ንሸቶ ዝበቕዓ ኮዓሳሱ ብምህንዳስን ዝልለ ኢዮብ፡ ጕዕዞ ሻምፕዮንነቶም ኣብ መፈጸምታ በጺሒ ኢሎም ክዛነዩ ዘይኮኑ፡ ንተዓዘብቲ ጽቡቕ ጸወታ ከምዘርእዩ ድማ ወሲኹ ይገልጽ።

"ዋላ'ቲ ሻምፕዮን ውዱእ እንተኾነ፡ እቲ ኣብ ልዕሊ ደንደን ዝለመድናዮ ዓወት ሕጂ'ውን ክንቅጽሎ ኢና - ገጽ ንገጽ ሓድሕዳዊ ብቕዓት ዝመዝን ጸወታ ስለዝኾነ ተሃንጢና ንጽበዮ ኣሎና።" እዩ ዝብል ናይ ቅድሚት ተጻዋታይ ቀይሕ ባሕሪ ሮቤል ሰለሙን (ሓሸ)።

ኣብ ካልኣይ ዓመት ሊግ ኤርትራ ምስ ክለብ ኣልነስር ኣብ ማእከል ተሰሊፉ ንሸቶ ዝኾና ኮዓሳሱ ንኣጥቃዕቲ ኣብ ምልኣኽ ሓደ ካብ'ቶም ልዑል ኣበርክቶ ዝገበሩ ኣከፋፈልቲ ዝነበረ ሮቤል፡ "ደንደን ዋንጫ ትቕበለሉ ዕለት ይኹን ደኣ'ምበር፡ ንቐንዲ መወዳድርታ ቀይሕ ባሕሪ ስዒራ ንጽምብል ከተምርሓ ከምዘይትኽእል ንተዓዘብቲ ብግብሪ ክነርእዮም ኢና።" ይብል።

ንሱ ምስ ቀይሕ ባሕሪ ካልኣይ ዓመቱ ዝመልእ ዘሎ ኾይኑ፡ ንደንደን ምስዓር ማለት ኣብ'ቲ ብሕጂ ዝቕጽል ውድድራት፡ ክለቦም ምስ ደንደን ኣብ እትራኸበሉ ግዜ ፈጺማ ከም ዘይትድፈር መልእኽቲ ምዃኑን ንደገፍቶም መጠናዊ እፎይታ ክረኽቡ ከኽእሉዎም ምዃኖምን እዩ ዝዛረብ።

ደንደን ዕላማኣ ወቒዓ እያ። ክብሪ ኸኣ ኣብ ቦታኡ ክህሉ ክትደሊ ናይ ግድን እዩ። ብኣንጻሩ ቀይሕ ባሕሪ ዕላማኣ ኣይወቕዐትን፡ ክብሪ ብምሕላው ብመጠኑ ኩነታት ደገፍታ ንምፍዋስ ግዳ ክትሕተት እያ። እዚ ማለት እዘን መቐናቕንቲ ጋንታታት ሓንቲኣን ኣብ ልዕሊ'ታ ሓንቲ ጸብለል እትብለሉ ኣጋጣሚ ሃሰው ክትብል፡ ወትሩ ኣብ ዕዮ ምስ ተጸምዳ እየን። ዋንጫ ምውሳድ፡ ንዓመታት ኀብለል ምዃን፡ ተጻወትቲ ኣብ ምግዛእ፡ ተደላይት ጋንታ ንምዃን፡ ብደገፍቲ ተቐባልነት ንምርካብን ብኣተሓሕዛን ኣካይዳን ሓያል ንምዃንን ዘካይዳኦ ንጥፈታት ፍልይ የብለን እዩ።

ተጻወትቲ፡ ዓለምቲ፡ ኮሚቴ፡ ደገፍቲ፡ መወልቲ ወትሩ በብዝምልከቶምን ሓላፍነት ስርሖምን ኪንዮ ምንጣፍ፡ ሓደ ሓደ ግዜ'ውን ስፖርታዊ ስምዒት ዝመንቀሊኡ ደገፍቲ ኣብ ኣሰላልፋ ማለት ስራሕ ኣሰልጣኒ ብምእታው "ንእገለ ዘየሰልፎፍ ከምዚ ዓይነት ኣሰላልፋ ዘይጥቀም ንእገለ ንምታይ ኮፍ ኣቢሉዎ" ብምባል ኩነታት ጋንታኦም ማዕረ ኽንደይ ኣብ ደሞም ከምዝኣተወ ዘርእይ ምንቅስቓስ ክገብሩ እንክለው፡ ካብ'ቲ ዘይስራሕካ ምስራሕ ዓቢ ጌጋ ነታ ንእሽቶ ጽብቕቲ ማለት ንህንጡይነቶም ብእወታዊ ኣረኣእያ ክትርእዮ የገድደካ። ደገፍቲ ድልየቶም፡ ጋንታኦም ከይትሰዓር ጥራይ ዘይኮነስ ክብራ'ውን ከይትድፈር እዩ። ስለዚ እዚ ናይ ሎሚ ጸወታ ዝያዳ ኹሉ ነጥብታት፡ 'ግጥም ክብሪ ምሕላውን ግጥም ደገፍቲን' ይገብሮ።

ኣብ ኣጸዋውታ እንተመጺእና፡ ደንደን ዝያዳ ሚእታዊት ዓወት ዝኸሰበትሉ ቀንዲ መዳይ፡ እቲ ካብ ማእከል ንቕድሚት ዘሎ ዓይነት ተጻወትቲ ዝያዳ ብዘይኰዕሶ ምንቅስቓስን ነብስኻ ናጻ ገይርካ ምጽናሕ፡ ንተኸላኸልቲ ኣንጻር ጋንታ ብቐሊሉ ከምዘይትተሓዝ ኴንካ ምጽዋት፡ ብፍላይ ከኣ ኣብ ዳሕረዎት ጸወታታት ኣንጻር ሰገንን ኣልታሕሪርን ብጉሉሕ ዝተራእየ ብልጫ ነይሩ። ኣብ'ዚ ናይ ሮቤል ኪዳነ ንስያፍ (diagonal) ምንቅስቓስን ፊልሞን ጥዑምዝጊ ናብ ማእከል ምእታውን ምስ ናይ ኪሎ ብግዜን ቦታን ተጠቒምካ ዝግበር ውሕሉል ምጥቃዕ፡ ሃንደበትነት መጥቃዕቲ የዕብዩ። ኣብ መጥቃዕቲ ኸኣ ሃንደበትነትን ዕድላት ሸቶ ምርካብን ቀጥታዊ ዝምድና ኣለዎም። ምስ'ዚ ዝሑል ምንቅስቓስን ውሑድ ተዓጻጻፍነትን ኣጥቃዕቲ መድሃኔ ስዩምን ኣማኑኤል ደምሴን ብዓዲ ምትክኡ ነቲ ስራሕ ዝያዳ ኣድማዕነት ፈጢሩሉ እዩ።

ኣብ ክለብ ቀይሕ ባሕሪ ብተዛማዲ ተጻወትቲ ኣብ ውሱን ቦታ ብምንቅስቓስ ብዘለኻዮ ቦታ ብጥበብን ቅልጣፈን ንምውጻእ ዝያዳ ኣብ ዝተዋህበካ ቦታን ሓላፍነትን ተደሪትካ ኣብ ናይ ባዕልኻ ውሳነ ዝተወሰነ ስጉምቲ ጥራይ ምውሳድ ምስ ሓደስቲ ተጻወትቲ (ሓላፍነት ምኽባድ) ተወሲኹዎ ውጽኢቱ ከምቲ ዝድለ ኣይነበረን። ብዘይካ'ዚ ውልቃዊ ዓወት ተጻወትቲ ማለት ተሰላፊ ንምዃን ከምኡ'ውን ብዓቢኡ ሓደስቲ ተጻወትቲ ንሓላፍነትን ጸወታን ጋንታ ክመልክዎ ግዜ ምውሳድ ንናይ ጋንታ ዓወት ብመጠኑ ኣደናጊዩዎን ኣጉዲሉዎን እዩ።

እንተ ብዓይነት ተጻወትቲን ደረጃ ብቕዓት ኣሰልጠንቲን ክልቲኣን ጋንታታት ግን ናይ ድልየት ጥራይ ዘይኮነስ ናይ ብቕዓት ተመጣጠንቲ እየን። እዚ ኾይኑ፡ ኣብ ዓበይቲ ዕላማታትን ዓበይቲ ስርሓትን እቶም ደቀቕቲ ነገራት ዓቢ ፍልልያት ስለዘምጽኡ፡ ኣብ'ዘን ዓበይቲ ጋንታታትን ሓያላት ተጻወትቲን እቶም ደቀቕቲን ተደጋገምቲን ዝመስሉ ድኻማት ናይ ዋንጫ ፍልልይ ኣምጺኦም። ሕጂ'ውን እዚ ደቀቕቲ ፍልልያት ሎሚ መዓልቲ ናይ ክብሪ ፍልልይ ከየምጽእ፡ ክልቲኦም ኣሰልጠንቲ ሓያል ምድላው ዘይኮነስ ሓያል ጥንቃቐ ክገብሩ ምዃኖም ተክኒካዊ ግምት ኣሎ።

እዚ ስለዝኾነ ክልቲኦም ኣሰልጠንቲ ነዚ ጥንቃቐ ብሓያል ትኹረትን

ንጡፍነትን ንምምካት፡ ጌጋታትካ እተውሕደሉ ሜላ ኣጸዋውታ ካብ ኣብ ጽባቐ ኣብ ጥንቃቐ ብምድሃብ፡ ኣዝዩ ጽቡቕ ጸወታ'ኳ እንተተጸበና ዝያዳ ግን ሓያል ስፖርታዊ ምትህልላኽ ንተዓዘብቲ ከርእዩ፡ ተዓዘብቲ ድማ ናይ ሕሉፍ ሻምፕዮን እዋን ንግዜኡ ንጎድኒ ገዲፎም ነዛ 90 ደቓይቕ ንበይና ከም ሓንቲን ዓባይን ፍጻመ ብሃንቀውታን ብውዕውዕ ስምዒትን ክዕዘቡዋ ትጽቢት ይግበር። በሉ ንኺድ ናብ'ቲ ናይ ሎሚ ግጥም 90 ደቒቕ - 'ግጥም ክብሪ ምሕላው።

"ሻምፕዮንነትና ኣብ ቦታኡ ኣሎ። ጕዕዞና ገና እዩ፣ ሕጂ'ውን 100% ኣይዓገብናን። ዓባይ ጋንታ ምዃንና ኣብ ልዕሊ ቀይሕ ባሕሪ ምዕዋት እዩ ድልየትና፣ ጽቡቕ ጸወታ ኣሰኒና ኸኣ ክነሰንፉ ኢና!" ደገፍቲ ደንደን

"ዋላ ዋንጫ ኣይትውሰድ፣ ጋንታና ዓባይ ጋንታ እያ። ሎሚ'ውን ምስኣ ኣሎና፣ ከም ወትሩ ከነማሙቓ ኢና። ዋንጫ ደኣ ኣምሊጣትና'ምበር ደንደን ብክለብና ምስዓራ ኣይተርፋን'ዩ!" ደገፍቲ ቀይሕ ባሕሪ

መደብ ጸወታ

ሎሚ

ሻምፕዮን ኵዕሶ እግሪ ዞባ ማእከል

ኣዱሊስ - ኣስመራ ቢራ
ቀይሕ ባሕሪ - ደንደን
ካብ ሰዓት 2:00 ድ.ቐ ጀሚረን
ኣብ ስታድዩም ኣስመራ

ፕሪመር ሊግ እንግሊዝ

ኒውካስል - ቶተንሃም 3:30
ማን ዩናይትድ - ዌስትሃም 6:00

ሰንበት

ቈልዑ

መም. ዮናስ ሃብተ

ምኽሪ ናይቶም ኣቦ

... ቀደም'ዩ። ቻን ዝተበሃለ ወሓለ ውድድር ጨመተ ቀስቲ ነበረ። ሓደ ንግሆ ኣብ ጐደና ኮይኑ ጨመተ ቀስቲ እናተለማመደ እንከሎ፡ ካብ ዓሰርተ ፈተነታት ሸመንተ ግዜ ዕላምኡ ጨመተ። እቶም ነቲ ልምምዱ ዝከታተሉ ዝነበሩ ሰባት ድማ፡ "ንፉዕ ቻን! ንፉዕ ቻን!" እናበሉ ብውዕውዕ ጣቕዒት ዝተሰነየ ሞራል ለገሱሉ። ቻን በቲ ክእለቱን በቲ ናይቶም ተዓዘብቲ ናይ መተባብዒ ጣቕዒትን ተሓጎሰ። ዓቢ ኩርዓት እውን ተሰመዮ።

ሓደ ኣብ ጥቓ'ቲ ቻን ዝለማመደሉ ዝነበረ ቦታ ኮይኖም ዘይቲ ብልዒ እናሸጡ ንልምምድ ናይ ቻን ዝርእዩ ዝነበሩ ናይ ዕድመ ብዓል ጸጋ ኣቦ ግን፡ በቲ ክእለት ናይ ቻን እምብዛ ኣይተደነቑን። ስለ ዝኾነ ድማ ቊሩብ ርእሶም እናነቕነቑ ደኣ ኣድናቖቶም ገለጹ እምበር፡ ከምቲ ናይ ካልኦት ሰባት "ንፊዕ ቻን! ንፉዕ ቻን!" ኢሎም እናወጨጨ ኣየጣቕዑሉን።

ብኹነታት ናይቶም ሰብኣይ ዘይተሓጎሰ ቻን፡ "ንስኹምከ ክኢላ ጨመተ ቀስቲ ዲኹም? ነዚ ናተይ ናይ ቀስቲ ጨመተ ክእለተይከ ከመይ ረኺብኩምዎ?" ኢሉ ሓተቶም።

እቶም ሰብኣይ፡ "ኣነ'ኳ ክኢላ ጨመተ ቀስቲ ኣይኮንኩን። ብዙሕ ኣፍልጦ ናይ ጨመተ ቀስቲ'ውን የብለይን። እንተኾነ ግን ካብ ዓሰርተ ፈተነታት፡ ሸሞንተ ካብ ረኺብካ ደሓን ኢኻ፡" በልዎ ዓይኒ ዓይኑ እናጠመቱ።

"ጨመተ ቀስቲ ካልእ ምስጢር የብሉን 'ዚ ወደይ። ከምቲ 'ልምምድ ክኢላ ይገብር!' ዝብሃል ምስላ፡ ብዙሕ ልምምድ እንተ ጌርካ ግን፡ ክኢላ ክትከውን ትኽእል ኢኻ፡" በልዎ። ቻን ብዘረባ ናይቶም ኣቦ ኣይተሓጎሰን። "እሞ ንስኹም ንባዕልኹም ጨመተ ቀስቲ ዘይትኽእሉ ደኣ፡ ከመይ ጌርኩም ኢኹም በዚ ናተይ ክእለት ዘይትድነቑ?" ብምባል እውን ተዛረቦም።

እቶም ኣቦ ብድሕር'ዚ፡ ሓንቲ ኣብ ማእከላ ንእሽቶ ቀዳድ ዘለዋ ናይ ሓጺን ሰልዲ ኣውጽኡ። ነታ ኣብ ማእከላ ንእሽቶ ቀዳድ ዝነበራ ሰልዲ፡ ካብ ኣፍ ናይ ሓደ ካልእ ፈሳሲ ከዐቑር ዝኽእል ጸቢብ ኣፉ መቕመጢ ኣጸቢቖም ሓፍ ኣቢሎም፡ ብጭልፋ ጌሮም

ዘይቲ እናቐድሑ ልኽዕ በታ ኣዝያ ጸባብ ነኳል ናይታ ሰልዲ የሕሊፎም ወላሓንቲ ንጣብ ከየፍሰሱ ነቲ መትሓዚ ዘይቲ መልእዎ።

እቶም ኣቦ ክንዲ ዓይኒ መርፍእ ዝኸውን ነኳል ብዘለዋ ሰልዲ የሕሊፎም፡ ንጣብ ከየፍሰሱ ንኻልእ ጸቢብ ዝኣፉ ዘይቲ ክምልእዎ ዝረኣየ ቻን፡ ብኽእለት ናይቶም ሰብኣይ ኣዝዩ ተገረመ። ፈዚዙ እውን ተረፈ።

ብድሕርዚ እቶም ኣቦ፡ "እዚ ዋላ ሓደ ዘገርም የብሉን 'ዚ ወደይ፡ ምልምማድ ጥራሕ'ዩ ምስጢሩ፡" ብምባል፡ ልምምድ ማዕረ ክንደይ ክኢላ ሰብ ከም ዝገብረካ ነገርዎ። ቻን እውን በቲ ፍጹም ዘይኮነ ክእለቱ ምኹራዕን ምምካሕን ገዲፉ፡ ካብቲ ዝነበሮ ብዝበለጸ ክኢላን ፍጹምን ንክኸውን፡ ዝያዳ ጻዕርታትን ልምምድን ከም ዘድልዮ ኣመነ።

ምልምማድ ኩሉ ግዜ ዘይትኽእሎን ንኽትክእሎን ዘይትፈልጠ ዝነበርካ ንኽትፈልጥን ከም ዝሕግዘካ እውን ብግብሪ ኣረጋገጸ። ኣብቲ ዓውዲ ውድድር ጨመተ ቀስቲ እውን መወዳድርቲ ዘይተረኽቦ ክኢላ ኮነ።

ሕቶ ንዓኹም...

1/ እቶም ኣቦ ንቻን ዝመሰሉሉ ምስላ እንታይ እያ ትብል? ትርጉማኽ እንታይ እዩ?

2/ ካብዛ ዛንታ እንታይ ንመሃር?

ሕንቅል-ሕንቅሊተይ

1/ ኣብ ናይ መጀመርታ ናይ ተሌፎን ዝርርብና እንጥቀመላ "hellow" እትብል ናይ ሰላምታ ቃል ዝመሃዘ ሰብ መን ይበሃል?

2/ ካብ ዓለምና ወዲ ሰብ ዘይውለደላ ሃገር መን እያ?

3/ ኣብ ርሳስ ተጻሒፍ እንረኽቦ 'HB' ዝብል ጽሑፍ እንታይ ይውክል?

4/ ኣብዚ ሕጂ እዋን ሃገራት ሳልሳይ ዓለም ብምባል ብሞዕባለኣን ድሑራት ንዝኾና ሃገራት ከም መጸውዒ እንጥቀመሉ ስም ዘውጻኣለን ሰብ መን ይበሃል?

5/ ሃገርና ኤርትራ ንመጀመርታ ግዜ ኣብ ውድድር ኦሎምፒክ መዓስ ተሳቲፋ?

መልሲ

1/ ቶማስ ኣልቫ ኤድሰን።

2/ ቫቲካን።

3/ Hard black/ ድሙቕ ጸሊም።

4/ ፈረንሳዊ ፍራንዝ ፋኖን።

5/ ብ2000 ዓ.ም. ኣብ ሲድኒ ኣውስትራልያ፡ ብመገዲ ኑቢያት ሃብተማርያም፡ ቦሎታ ኣስመሮምን ዮናስ ክፍለን ዝበሃሉ ኣትለታት፡

ምንጪ=- መጽሓፍ 'ፍለጡለይ'

ሓደጋ ውሕጅ

እቲ ውሕጅ እናኣስሓቐ ክወስድ፡
ሴም እናሰሓቐ ክመውት፡
'ንድሙ መጻወቲታ ንኣንጭዋ ጻዕረ ሞታ፡'
ኮይኑ እቲ ነገር፡
ዘጽልእ ክንገር።
ማይ ሃሪሙ ኣብ በዓቲ ኣዕቊልና፡
ካብቲ ሩባ ድምጺ ውሕጅ ሰሚዕና፡
ኩልና ጓሶት ክንርእዮ ኬድና።
እቲ ዘሕዝን ግን፡
ሴም ነቲ ውሕጅ ክሰግሮ ክፍትን፡
ወዮ ውሕጅ ተናዒቐ ኢሉ ክሕንሕን፡
ግብግብ ገጢሞም ሰብን ውሕጅን።
ቀደሙ!!!
ዕሽነት እምበር ሓይሊ ሰብን፡
ሓይሊ ውሕጅን ዶ ሓደ ኮይኑ፡
ሴም ወዲቑ ብዝባኑ።
ሽው እቲ ውሕጅ ...
ብማዕበሉ እናጸፍዐ፡
ምስ ኣኻውሕ እናላገዐ፡
ብናህሪ ተወንጪፉ፡
ስንጭሮታት ሓሊፉ፡
ንሴምን ካልእ ማልእን ገፋፊፉ፡
ከይዱ ተዓዚሩ ዓድና ሓሊፉ።
ድሕር'ዚ ሽዓ
መራር ኣውያት ተሰሚዓ።
"ሴም ወዲ ገብራይ
እቲ ተማሃራይ፡
ምስ ውሕጅ ክጻወት
እቲ ውሕጅ ጸወታ ዘይፈልጥ፡
ምስኡ ወሲድዎ፡
ካብ ዓድና ሰዊርዎ።"
ደቂ ዓድና ተጓይዮም - ንሴም ከድሕኑ፡
ኣብ ብዙሕ ቦታታት - ደልዮም ምስ ሰኣኑ፡
ተረኺቡ ሴም - ክንዮ ዓዲ ስግር ጎቦ፡
እንትርፎ ኣራዊት - ካልእ ኣብ ዘይርከቦ።
ተረኺቡ ሴም - ብኣራዊት እናተበልዐ፡
እቲ ሬስኡ
ኣብ በረኻ ምስ ተገፍዐ፡
መስኪንናይ ሴም!
መን'ሞ ብእኡ ዘይነብዐ።

ምንጪ፡ መጽሓፍ 'ሪሓና'

ኣድራሻና።
ሰንበት ምስ ቈልዑ
ፖ.ሳ.ቑ. - 1042
ኣስመራ